

ПРАДМОВА

Каляндарна-тэматычнае планаванне па сусветнай гісторыі і гісторыі Беларусі распрацавана ў адпаведнасці з тыпавымі вучэбнымі планамі для ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі на 2018/2019 навучальны год і адказвае вучэбным праграмам для 8 класа (Зборнік вучэбных праграм для VIII класа ўстаноў агульнай сярэдняй адукацыі з рускай мовай навучання і выхавання. — Мінск : Нац. ін-т адукацыі, 2018).

Планаванне пададзена ў выглядзе табліцы, у якой вызначаны тэма ўрока, план яе вывучэння, колькасць гадзін на вывучэнне кожнай тэмы, паказаны пазнавальныя мэты вывучэння тэмы, прыведзены спосабы вучэбна-пазнавальнай дзейнасці, якія павінны асвоіць вучні, вучэбныя дапаможнікі, па якіх ажыццяўляецца навучанне.

Пры падрыхтоўцы да вучэбнага занятку настаўніку трэба вызначыць дамашняе заданне. Пры гэтым варта мець на ўвазе, што асноўны вучэбны матэрыял павінен быць засвоены на ўроку. Час выканання і аб'ём дамашняга задання рэгламентуюцца СанПіН «Гігіенічныя патрабаванні да ўпарадкавання, зместу і арганізацыі вучэбна-выхаваўчага працэсу агульнаадукацыйных устаноў». Магчымыя таксама заданні апераджальнага характару. Трэба загадаць звярнуць увагу вучняў на падрыхтоўку да ўрокаў «Наш край» па гісторыі Беларусі, да ўрокаў, якія могуць быць прысвечаны праектнай дзейнасці вучняў.

Падчас навучання гісторыі рэкамендуецца актыўна выкарыстоўваць інфармацыйна-камунікатыўныя тэхналогіі. Пры гэтым настаўніку важна разумець іх адукацыйныя магчымасці і выразна ўсведамляць межы іх ужывання, умець арганічна спалучаць гэтыя тэхналогіі з традыцыйнымі метадыкамі. Настаўніку мэтазгодна звярнуць увагу на выкарыстанне сэрвісаў вэб 2.0 (LearningApps, PuzzleCreation, Mindomo, MindMaps, TimeLine, Calameo, Wordle, Tagxedo, Google Earth, GoogleMaps, Blogger, Фабрыка крыжаванак і інш.) для падрыхтоўкі і правядзення ўрокаў, а таксама стварэння дыдактычных матэрыялаў, што дазволіць прыцягнуць увагу вучняў да прадмета і зацікавіць іх.

Сэрвісы вэб 2.0 — гэта кантэнт, што ствараецца ўдзельнікамі (карыстальнік можа нападзіць сеціва новым зместам, дадаваць да сеціўнага кантэнту артыкулы, фотаздымкі, пакідаць свае каментары і г. д.). На сучасным этапе настаўнік можа планаваць вучэбную дзейнасць такім чынам, каб вучні маглі не толькі знаёміцца з вучэбным зместам, але і самі выступаць у ролі актыўных стваральнікаў інфармацыйнага кантэнту. На любым тыпе ўрока (увядзенне новага матэрыялу, замацаванне, абагульненне, кантроль) грамаднае выкарыстанне сэрвісаў вэб 2.0 матывуе вучняў да актыўнай дзейнасці, раскрыцця творчага патэнцыялу, камунікацыі і супрацоўніцтва.

Матэрыял, пададзены ў дапаможніку, носіць рэкамендацыйны характар.

СУСВЕТНАЯ ГІСТОРЫЯ НОВАГА ЧАСУ: XIX — пачатак XX ст.

35 г, у тым ліку 1 г — рэзервовы час

1. Сусветная гісторыя Новага часу : XIX — пачатак XX ст. : вучэб. дапам. для 8 кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / пад рэд. У. С. Кошалева. — Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2018.
2. Атлас. Сусветная гісторыя Новага часу : XIX — пачатак XX ст. 8 клас / У. С. Кошалеў, В. М. Цемушаў. — Мінск : Белкартаграфія, 2007.
3. Кошелев, В. С. История Нового времени в 9 классе : учеб.-метод. пособие для учителей / В. С. Кошелев, Н. В. Байдакова, С. А. Кудрявцева. — Минск : Народная асвета, 2014.
4. Контурные карты. Всемирная история Нового времени : XIX — начало XX в. 9 класс / В. С. Кошелев, В. Н. Темушев. — Минск : Белкартография, 2009, 2010.

4

№ урока і дата правядзення	Тэма ўрока, план вывучэння новага матэрыялу	Колькасць гадзін	Мэты вывучэння тэмы	Характарыстыка асноўных відаў і спосабаў дзейнасці (з рэкамендаванымі практыкаваннямі)	Дамашняе заданне
1	2	3	4	5	6
УВОДЗІНЫ (1 г)					
1	Уводзіны. Свет у XIX — пачатку XX ст. 1. Агульная характарыстыка другога перыяду Новага часу. 2. Рост насельніцтва. 3. Стварэнне індустрыяльнай цывілізацыі.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>перыядызацыю</i> гісторыі Новага часу; - <i>найважнейшыя</i> падзеі, з'явы і працэсы гісторыі краін свету ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>індустрыялізацыя, мадэрнізацыя</i> ; - <i>найважнейшыя</i> дасягненні навукі і тэхнікі ў XIX — пачатку XX ст.; умець: - <i>суадносіць</i> даты гістарычных	Эўрыстычная гутарка. Работа са «стужкай часу». Пазначыць на «стужцы часу» другі перыяд Новай гісторыі. Работа з табліцай «Рост насельніцтва Еўропы ў XIX — пачатку XX ст.». Работа з гістарычнай картай: паказаць межы дзяржаў Заходняй Еўропы, Амерыкі, краін Усходу, Азіі	§ 1, зад. 1–5. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): выкарыстоўваючы дадатковую літаратуру і рэсурсы інтэрнэту, высветліць, як стваралася індустрыяльная цывілізацыя, прычыны каланіяльнага падзелу свету

Працяг

5

1	2	3	4	5	6
	4. Каланіяльны падзел свету		падзей з перыядам гісторыі Новага часу; - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце межы дзяржаў у XIX — пачатку XX ст., падзел свету; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы мадэрнізацыі, індустрыяльнай цывілізацыі і фармуляваць азначэнні гэтых паняццяў; - <i>характарызаваць</i> палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё заходнееўрапейскай цывілізацыі на аснове тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў гістарычных дакументаў; <i>вызначаць</i> адрозненне індустрыяльнага грамадства ад аграрнага; <i>валодаць</i> навыкамі работы з гістарычнымі карцінамі, картамі, храналагічнымі і сінхранічнымі табліцамі, схемамі структуры грамадства і да т. п.	і Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст. Самастойная работа: складанне табліцы «Аграрная і індустрыяльная цывілізацыя». Работа з ілюстрацыяй «Паравыя машыны». Дыскусія «Чаму словы “цана прагрэсу” гучаць так сучасна? Калі гэта папярэджанне, то пра што? Калі гэта заклік, то да чаго?». Па пытанні 4 трэба выкарыстаць інтэрактыўную карту «Каланіяльны падзел свету»	
Раздзел I. ЗАХОДНЯЯ ЕЎРОПА (11 г)					
2	Заходняя Еўропа ў пачатку XIX ст. 1. Устанаўленне дыктатуры Напалеона Банапарта	1	Вучні павінны ведаць: - <i>пра ўстанаўленне дыктатуры Напалеона ў Францыі, напалеонаўскія войны, Венскі кангрэс</i> ; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>буржуазная</i>	Работа з ілюстрацыяй Ж. А. Д. Энгра «Напалеон на імператарскім троне». Работа з гістарычнай картай: паказаць краіны, на	§ 2, зад. 1–5. Запоўніць табліцу «Тэрытарыяльныя змяненні, усталяваныя Венскім

1	2	3	4	5	6
6	<p>і Першая імперыя ў Францыі.</p> <p>2. Напалеонаўскія войны.</p> <p>3. Венскі кангрэс.</p> <p>4. Стварэнне Свяшчэннага саюза</p>		<p><i>манархія, кантрыбуцыя, «венская сістэма»;</i></p> <p>- <i>іменны</i> гістарычных дзеячаў, вынікі іх дзейнасці;</p> <p>умець:</p> <p>- <i>суадносіць</i> даты гістарычных падзей у Францыі з перыядам гісторыі Новага часу;</p> <p>- <i>паказваць</i> на гістарычнай карце межы Францыі і іншых дзяржаў Заходняй Еўропы XIX ст., месцы вывучаных гістарычных падзей;</p> <p>- <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы паняццяў «венская сістэма», манополія, эканамічны крызіс, пратэктывізм, нацыя, фармуляваць іх азначэнні;</p> <p>- <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі, гістарычных дзеячаў, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Францыі, дзяржаў Заходняй Еўропы ў XIX ст.;</p> <p>- <i>азыццяўляць</i> параўнанне напалеонаўскіх войнаў; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы;</p> <p>- <i>ацэньваць</i> вывучаныя гістарычныя падзеі, дзейнасць гістарычных асоб</p>	<p>якія здзейсніла напад войска Напалеона ў 1805—1814 гг.; месцы «бітвы народаў» пад Лейпцыгам, бітвы пры Ватэрлоа (праца з ілюстрацыяй У. Сэдлера «Бітва пры Ватэрлоа»); месцы ссылак Напалеона на в. Эльба і Святой Алены.</p> <p>Праца з табліцай «Найбуйнейшыя бітвы ў Еўропе ў 1800—1815 гг.»: запоўніць, зрабіць выснову пра ўплыў напалеонаўскіх войнаў на еўрапейскую гісторыю.</p> <p>Праца з храналогіяй. Апавед пра скліканне Венскага кангрэса (1815 г.), яго рашэнні, стварэнне Свяшчэннага саюза і ўстанавленне «венскай сістэмы» светабудовы.</p> <p>Праца з ілюстрацыяй-карыкатурай XIX ст. «Каралеўскі пірог», картаі: паказаць тэрытарыяльны падзел Заходняй Еўропы павод-</p>	<p>кангрэсам». Вызначыць характар гэтых змяненняў.</p> <p><i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні ў выглядзе прэзентацыі на тэмы:</p> <p>1) «Гістарычны партрэт Напалеона»;</p> <p>2) «Напалеон-заканадаўца».</p> <p>Праца па вызначэнні праблематыкі, пастаноўцы мэт, планаванні этапаў праектаў (даследаванняў) па раздзеле «Заходняя Еўропа ў XIX — пачатку XX стагоддзя: гісторыя ў асобах» (на выбар):</p> <p>- «Напалеон-заканадаўца»;</p> <p>- «Першая Сусветная прамысловая</p>

1	2	3	4	5	6
7				<p>ле рашэння Венскага кангрэса: прырост краін-пераможцаў і страты пераможаных</p>	<p>выстава ў Лондане»;</p> <p>- «Побыт і норавы розных сацыяльных пластоў еўрапейскага насельніцтва»;</p> <p>- «Нараджэнне кінематографа»;</p> <p>- «Французскі, нямецкі, англійскі рамантызм, сімвалізм у заходнееўрапейскай культуры ў XIX — пачатку XX ст. Агульнае і адрозненні»</p>
3	<p>Асноўныя рысы эканамічнага развіцця.</p> <p>1. Прамысловая рэвалюцыя і яе наступствы.</p> <p>2. Тэхнічны прагрэс у прамысловасці і сельскай гаспадарцы.</p> <p>3. Рост прамы-</p>	1	<p>Вучні павінны ведаць:</p> <p>- <i>даты</i> пачатку прамысловай рэвалюцыі;</p> <p>- <i>азначэнні</i> гістарычных паняццяў: <i>капіталізм, фабрыка, аграрная рэвалюцыя, прамысловая рэвалюцыя, прыватная ўласнасць, прагрэс, капіталістычныя эканамічныя адносіны, пралетарыят, манополія, манопалістычны капіталізм (імперыялізм); ацыянерныя прадпры-</i></p>	<p>Праца са схемай «Прамысловая рэвалюцыя»: склаці апавед паводле плана.</p> <p>Праца з картай: паказаць краіны, што ўступілі на шлях індустрыяльнага развіцця раней за іншыя, адказаць на пытанне «Як гэта паўплывала на іх становішча ў свеце?»; паказаць найбольш развітыя ў прамысловых</p>	<p>§ 3, зад. 1—6.</p> <p><i>Індывідуальнае</i> (на выбар): напісаць гістарычнае сачыненне на тэму «Цана прагрэсу»; склаці крыжаванку па тэме; падрыхтаваць прэзентацыю «Першая Сусветная прамы-</p>

1	2	3	4	5	6
8	словых цэнтраў. 4. Змяненні ў сацыяльнай структуры еўрапейскага грамадства. 5. Пераход ад свабоднай канкурэнцыі да манополіі		<i>емствы, карпарацыі, эканамічны крызіс, пратэкцыянізм; класы грамадскія, эксплуатацыя;</i> - <i>найважнейшыя</i> дасягненні ў медыцыне, фізіцы, біялогіі, паравы рухавік, рухавік унутранага згарання, электрычнасць, кінематограф; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце найбольш развітыя ў прамысловых адносінах краіны Еўропы ў XIX — пачатку XX ст., прамысловыя цэнтры гэтых краін; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы манопалістычнага капіталізму (імперыялізму), буржуазнай манархіі і фармуляваць азначэнні гэтых паняццяў; <i>адрозніваць</i> свабодную канкурэнцыю і манополіі; <i>расказваць</i> пра наступствы прамысловай рэвалюцыі і развіццё манопалістычнага капіталізму; - <i>характарызаваць</i> вынаходніцтвы і адкрыцці, што спрыяюць тэхнічнаму прагрэсу ў прамысловасці і земляробстве; змены ў сацыяльнай структуры еўрапейскага грамадства ў XIX ст.;	адносінах краіны Еўропы ў XIX — пачатку XX ст. Работа з дакументам, з ілюстрацыямі К. Бірмана «Машынабудаўнічы завод Борзіга ў Берліне», «Лабараторыя Юстуса фон Лібіха ў Гесене» (скласці спіс асноўных навукова-тэхнічных дасягненняў XIX ст.). Выкарыстаць ілюстрацыю пра будаванне ў Нью-Ёрку вышыннага будынкаў на аснове сталёвага каркаса. Работа з дыяграмай «Змены ў сацыяльнай структуры грамадства»: зрабіць выснову пра рост гарадоў і гарадскога насельніцтва. Самастойная работа са схемай «Тыпы манополій». Работа з ілюстрацыяй «Прыметы імперыялізму»	словая выстава ў Лондане»; стварыць інфаграфіку (плакат) асноўных навукова-тэхнічных дасягненняў XIX ст. Па дрэхтаваць каталог (электронны, на папяровым носбіце) асноўных вышыннага будынкаў на аснове сталёвага каркаса. У каталогу прывесці наступныя даныя: фота, кароткае апісанне, месца знаходжання, аўтар, год пабудовы

1	2	3	4	5	6
			- <i>ажыццяўляць</i> параўнанне аграрнай і прамысловай рэвалюцыяў, эканамічнага, палітычнага крызісу; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы		
6	Вялікабрытанія ў XIX — пачатку XX ст. 1. Дзяржаўны лад. 2. Эканамічнае развіццё. 3. Унутраная і знешняя палітыка. 4. Працоўны рух. Чартызм. Трэд-юніянізм. 5. Утварэнне лейбарысцкай партыі	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>канстытуцыйная (парламенцкая) манархія, буржуазная дэмакратыя, партыя палітычная, лібералізм, кансерватызм, чартызм;</i> - <i>даты</i> зараджэння чартызму і трэд-юніянізму; утварэння лейбарысцкай партыі; умець: - <i>расказваць</i> пра эканамічнае развіццё, дзяржаўны лад Англіі; - <i>характарызаваць</i> унутраную і знешнюю палітыку, працоўны рух у Англіі, галоўныя задачы знешняй палітыкі; раскрываць умовы жыцця працоўных; тлумачыць прычыны ўзнікнення чартызму і трэд-юніянізму, утварэння лейбарысцкай партыі; параўноўваць чартызм і трэд-юніянізм з мэтай выяўлення агульнага і асаблівага ў іх дзейнасці;	Эўрыстычная гутарка на аснове ведаў вучняў: « <i>парламенцкая дзяржава</i> », « <i>рэформа</i> », « <i>каланіяльная імперыя</i> ». Урок можна правесці на аснове гексаганальнага метаду навучання або па тэхналогіі шматмерных дыдактычных інструментаў. Вынікам самастойнай групавой работы вучняў пад кіраўніцтвам настаўніка павінна стаць або складанне гексаў, або ЛСМ на пытаннях тэмы. Пры правядзенні традыцыйнага ўрока: праца з тэкстам , дакументам вучэбнага дапаможніка: ахарактарызаваць ролю чыгуначнага руху ў росце	§ 4, зад. 1—6. Скласці ці закончыць ЛСМ «Партыі ў Англіі». Пачаць складанне параўнальнай табліцы «Знешняя палітыка Англіі і Францыі» (мэта, напрамкі, характарысты, адрозненні). <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): па дрэхтаваць плакат (лэпбук, калаж) пра Людовіка XVIII, Луі Філіпа або пра рэвалюцыйны падзеі Ліпенскай рэвалюцыі 1830 г., рэвалюцыі 1848 г.,

1	2	3	4	5	6
			- <i>валодаць</i> навывкамі работы з гістарычнымі дакументамі, карцінамі, схемамі, табліцамі; складаць апавед паводле іх	гарадоў, развіцці прамысловой вытворчасці. Складзі схему «Дзяржаўны лад Англіі», ЛСМ — «Партыі ў Англіі». Работа з картай «Брытанская імперыя ў 1900 г.»: паказаць каланіяльныя ўладанні Англіі, выявіць асноўныя напрамкі экспансіі, зрабіць выснову пра характар яе знешняй палітыкі	4 верасня 1870 г., Парыжскую камуну
5	Францыя ў XIX — пачатку XX ст. 1. Эканамічнае і палітычнае развіццё. 2. Рэвалюцыйныя падзеі: ад Ліпёнскай рэвалюцыі 1830 г. да рэвалюцыі 4 верасня 1870 г. 3. Трэцяя рэспубліка ў 1870—1918 гг. 4. Унутраная і знешняя палітыка	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>буржуазна-дэмакратычная рэвалюцыя, рэвалюцыя 4 верасня 1870 г., Парыжская камуна, Трэцяя рэспубліка;</i> - <i>даты</i> Ліпёнскай рэвалюцыі 1830 г., рэвалюцыі 4 верасня 1870 г., Парыжскай камуны; існавання Трэцяй рэспублікі; - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў, вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>паказваць</i> на карце прамысловыя цэнтры Францыі, напрамкі яе экспансіі; існавання Трэцяй рэспублікі; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы ма-	Работа з картай: паказаць Эльзас і Латарынгію, высветліць іх ролю ў эканоміцы Францыі, асноўныя цэнтры прамысловасці. Паведамленне пра рэвалюцыйныя падзеі ў Францыі і стварэнне Трэцяй рэспублікі. Работа з фота (картыкамі, калажам) Карла X, Луі Філіпа, Луі Напалеона Банапарта, карцінамі «Рэвалюцыя 1848 г.», «Парыжская камуна»: складаць апавед паводле іх, умець	§ 5, зад. 1—6. Закончыць параўнальную табліцу «Знешняя палітыка Англіі і Францыі» (мэта, напрамкі экспансіі, характар, агульныя рысы, адрозненні). <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні (прэзентацыі) пра рэвалюцыі 1848—1849 гг. у Еўропе (Германія, Італія,

1	2	3	4	5	6
			напалістычнага капіталізму (імперыялізму), буржуазнай манархіі, фармуляваць іх азначэнні; адрозніваць свабодную канкурэнцыю і манополіі; расказваць пра наступствы прамысловай рэвалюцыі і развіццё манапалістычнага капіталізму ў Францыі; - <i>характарызаваць</i> эканамічнае і палітычнае развіццё Францыі; знешнюю палітыку; працоўны, сацыялістычны рух; <i>вызначаць</i> прычыны, характар і вынікі рэвалюцыі 1830 г., 1848—1849 гг., 1870 г.; <i>параўноўваць</i> іх, <i>вызначаць</i> агульныя, адрозненні і асаблівасці; <i>выяўляць</i> свае адносіны да іх; - <i>параўноўваць</i> развіццё працоўнага і сацыялістычнага руху ў Францыі і ў Англіі; - <i>даваць ацэнку</i> знешняй палітыцы Францыі на аснове тэксту, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў хрэстаматый	адказваць на пытанні, самастойна складаць пытанні да іх, рабіць высновы. Складанне табліцы «Рэспублікі і імперыі ў Францыі» (год заснавання, назва, асноўныя напрамкі эканамічнай, унутранай і знешняй палітыкі). Выпісаць у сшытак гады ўтварэння <i>Працоўнай партыі Францыі, Аб'яднанай сацыялістычнай партыі</i> . Работа з картай: паказаць галоўныя напрамкі экспансіі існавання палітыкі Францыі. Работа ў групах з тэкстам: запаўненне параўнальнай табліцы «Знешняя палітыка Англіі і Францыі» (мэта, напрамкі, характар, агульныя рысы, адрозненні)	Аўстрыйская імперыя)
6	Еўрапейскія рэвалюцыі 1848—1849 гг. і іх вынікі. 1. Прычыны, характар, рухаючыя	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнні</i> гістарычных паняццяў: <i>буржуазная дэмакратыя, лібералізм, кансерватызм, нацыяналізм, нацыя;</i>	Урок можна правесці на аснове гексаганальнага метаду: групы рыхтуюць гексы па прычынах, характары, рухаючых сілах, асноўных	§ 6, зад. 1—6. Складзі стужку часу, адзначыць на ёй найважнейшыя рэвалюцыйныя

1	2	3	4	5	6
	сілы і асаблівасці рэвалюцый. 2. Асноўныя падзеі рэвалюцый у Францыі, Германіі, Аўстрыйскай імперыі і Італіі. 3. Вынікі рэвалюцый		- <i>даты</i> рэвалюцый 1848—1849 гг. у Францыі, Германіі, Італіі і Аўстрыйскай імперыі; умець: - <i>сінхранізаваць</i> гістарычныя падзеі ў Францыі, Германіі, Італіі і Аўстрыйскай імперыі; - <i>раскрываць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж рэвалюцыйнымі падзеямі ў краінах Заходняй Еўропы; <i>характарызаваць, параўноўваць</i> рэвалюцыі, выяўляць агульнае і асаблівае, <i>фармуляваць</i> высновы; <i>выяўляць</i> свае адносіны да рэвалюцыйных падзей у Францыі, Германіі, Італіі і Аўстрыйскай імперыі; <i>валодаць</i> навыкамі работы з гістарычнымі карцінамі, картамі, табліцамі і да т. п.	падзеях рэвалюцый у Італіі, Аўстрыйскай імперыі, Германіі. Работа з картай «Рэвалюцыі 1848—1849 гг. у краінах Заходняй Еўропы»: паказаць краіны, у якіх адбыліся буржуазна-дэмакратычныя рэвалюцыі, іх асноўныя цэнтры. Работа з ілюстрацыямі: Дж. Гарыбальдзі, Дж. Мадзіні, «Нацыянальная гвардыя на пл. Вены», «На барыкадах Берліна» паводле метаду мультысэнсарнага аналізу. Запаўненне параўнальнай табліцы «Рэвалюцыі 1848—1849 гг. у краінах Заходняй Еўропы» (па памятку)	падзеі ў Францыі, Італіі, Аўстрыйскай імперыі, Германіі (магчыма з дапамогай сэрвісаў вэб 2.0). <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні пра О. фон Бісмарка, Вільгельма I
7	Германія ў другой палове XIX — пачатку XX ст. 1. Аб'яднанне Германіі і абвешчэнне Германскай імперыі. 2. Дзяржаўны лад.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнні</i> гістарычных паняццяў: <i>млітарызацыя эканомікі, мананалістычны капіталізм (імперыялізм), канстытуцыйная (парламенцкая) манархія, буржуазная дэмакратыя, сацыял-дэмакратызм;</i> - <i>даты</i> франка-прускай вайны,	Работа па групах: 1-я — пра аб'яднанне Германіі і абвешчэнне Германскай імперыі, 2-я — пра эканамічнае развіццё, 3-я — пра палітычны лад, 4-я — пра ўнутраную і знешнюю палітыку Германіі.	§ 7, зад. 1—7. Закончыць ЛСМ (карты памяці, схемы) па тэме «Германія ў другой палове XIX — пачатку XX ст.». <i>Індывідуальнае</i> (на

1	2	3	4	5	6
	3. Эканамічнае развіццё. 4. Унутраная і знешняя палітыка		стварэння Германскага саюза, аб'яднання Германіі, утварэння Германскай імперыі; - <i>імяны</i> О. фон Бісмарка, Вільгельма I, вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>паказваць на карце</i> германскія дзяржавы, Германскі саюз, Германскую імперыю; - <i>сінхранізаваць</i> гістарычныя падзеі, якія адбываліся ў Германіі і іншых краінах Заходняй Еўропы; - <i>раскрываць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж падзеямі ў Германіі: <i>франка-пруская вайна → аб'яднанне Германіі → абвешчэнне Германскай імперыі;</i> - <i>характарызаваць</i> эканамічнае развіццё, палітычны лад, унутраную і знешнюю палітыку Германіі; - <i>параўноўваць</i> працэсы аб'яднання ў Германіі і Італіі з мэтай выяўлення агульнага і асаблівага; складаць план параўнання і рабіць высновы; - <i>выяўляць</i> свае адносіны да аб'яднання Германіі, гістарычных асоб, якія гэтаму спрыялі	Работа з картай «Германскі саюз 1866». Работа з ілюстрацыямі «О. Бісмарк», «Вільгельм I», «Абвешчэнне Германскай імперыі» (параўнальны, мультысэнсарны аналіз, метады падвойнага накладання, складанне аповеда паводле карціны і інш.). Работа з тэкстам вучэбнага дапаможніка: складанне схемы «Палітычны лад Германіі»: знайсці агульнае з іншымі краінамі, выявіць адрозненні германскай палітычнай сістэмы і дзяржаўнага ладу, кіравання. Работа з дакументамі (на выбар настаўніка): вызначыць прычыны з'яўлення працоўнага і сацыял-дэмакратычнага руху ў Германіі, выпісаць у сшытак гады ўтварэння сацыялістычнай працоўнай, сацыял-дэмакратычнай партыі Германіі. Складанне логіка-	выбар): падрыхтаваць паведамленне (прэзентацыю) пра К. Маркса, Ф. Энгельса

1	2	3	4	5	6
				сэнсавай мадэлі (карты памяці, схемы) па тэме «Германія ў другой палове XIX — пачатку XX ст.»	
8	Міжнародны рабочы і сацыялістычны рух у другой палове XIX — пачатку XX ст. 1. Узнікненне марксізму. 2. I і II Інтэрнацыяналы. 3. Плыні ў рабочым і сацыялістычным руху. 4. Заваёвы рабочага класа	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнні</i> гістарычных паняццяў: <i>сацыял-дэмакратызм, марксізм, класы грамадскія, эксплуатацыя, Міжнароднае таварыства працоўных (Інтэрнацыянал);</i> - <i>даты</i> ўтварэння працоўных і сацыялістычных партый, I і II Інтэрнацыяналаў; - <i>імёны</i> К. А. Сен-Сімона, А. Бланкі, К. Маркса, Ф. Энгельса, Э. Бернштэйна; умець: - <i>вызначаць</i> змест праграм рабочых і сацыялістычных партый, марксізму; - <i>сінхранізаваць</i> падзеі ў развіцці рабочага і сацыялістычнага руху ў краінах Заходняй Еўропы; - <i>раскрываць</i> прычынна-выніковыя сувязі: <i>эксплуатацыя пралетарыяту → узнікненне марксізму → плыні ў рабочым, сацыялістычным руху → стварэнне I і II Інтэрнацыяналаў;</i>	Эўрыстычная гутарка з апорай на веды вучняў. Па першым пытанні тэмы — выкананне задання 2; паведамленні вучняў. Вывучэнне новага матэрыялу настаўнік можа арганізаваць па тэхналогіі развіцця крытычнага мыслення. Самастойная работа ў групах з тэкстам вучэбнага дапаможніка, дакументамі хрэстаматыі — «Статут міжнароднага таварыства працоўных (1864 г.)», «Рэзалюцыя Брусельскага кангрэса (1868 г.)», К. Маркс, «II Інтэрнацыянал», праграмамі рабочых і сацыялістычных партый і рухаў. Па выніках — запаўненне табліц: «Плыні ў рабочым і сацыялістычным руху», «I і II Інтэрнацыяналы», «Ведаю — Даве-	§ 8, зад. 3, 4, 7; прааналізаваць табліцы ў канцы параграфу, зрабіць высновы. Выкарыстоўваючы дадатковыя крыніцы інфармацыі, інтэрнэт, у тым ліку сэрвісы вэб 2.0, скласці спіс (плакат, карту) гарадоў , у якіх устаноўлены самыя вядомыя помнікі К. Марксу; патлумачыць, чаму яны дагэтуль з'яўляюцца месцам гістарычнай памяці. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): 1) падрыхтаваць да груповаых праектаў: «Развіццё адука-

1	2	3	4	5	6
			- <i>характарызаваць</i> , параўноўваць марксізм, плыні ў рабочым і сацыялістычным руху, I і II Інтэрнацыяналы з мэтай выяўлення агульнага і асаблівага; - <i>складаць</i> план параўнання і рабіць высновы; - <i>выяўляць</i> свае адносіны да заваёў рабочага класа, гістарычных асоб, якія гэтаму спрыялі	даўся — Хачу даведацца». Работа з ілюстрацыямі («К. Маркс і Ф. Энгельс», «Адкрыццё I Інтэрнацыянала», М. Бакунін, Э. Бернштэйн) рознымі метадамі візуалізацыі вучэбнага матэрыялу. Складанне сінквейнаў пра гістарычных асоб, якія ўдзельнічалі ў барацьбе рабочага класа за свае правы	цыі і навукі, тэхнікі, сродкаў сувязі, машынабудавання, транспарту, кінематографа», выкарыстоўваючы дадатковыя крыніцы інфармацыі, сэрвісы вэб 2.0; 2) «Французскі, нямецкі, англійскі рамантызм, сімвалізм у заходнееўрапейскай культуры ў XIX — пачатку XX ст. Агульнае і адрозненні»
9	Адукацыя, навука і тэхніка. 1. Развіццё адукацыі. 2. Навука і фарміраванне новай карціны свету. 3. Пераварот у тэхніцы і развіццё транспарту. 4. Сувязь навукі	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнне гістарычнага паняцця</i> <i>навуковая карціна свету;</i> - <i>імёны</i> гістарычных, навуковых і культурных дзеячаў Заходняй Еўропы ў XIX — пачатку XX ст., вынікі іх дзейнасці; - <i>найважнейшыя</i> дасягненні ў медыцыне, фізіцы, біялогіі, сродках сувязі, электрычнасці, развіцці транспарту, кінематографе;	Паведамленні-праекты: развіццё адукацыі і навукі, тэхнікі, сродкаў сувязі, машынабудавання, транспарту, кінематографа, змены ў ладзе жыцця людзей. Пад канец урока вучні могуць пачаць запаўненне (запоўніць) табліцы «Навуковыя адкрыцці і вынаходніцтвы XIX — пачатку XX ст.	§ 9, зад. 1—5. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): 1) стварыць даведнік (можна электронны) вядучых прадстаўнікоў французскага, англійскага, нямецкага рамантызму, сімвалізму, рэалізму, дэкадансу;

1	2	3	4	5	6
	з практыкай. 5. Сродкі сувязі. 6. Кінематограф. 7. Змяненні ў ладзе жыцця людзей		умець: - <i>даваць</i> апісанне, <i>характарызаваць</i> і <i>ацэньваць</i> гістарычныя адкрыцці і дасягненні заходнееўрапейскай цывілізацыі на аснове тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў гістарычных дакументаў; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне вывучаных адкрыццяў і дасягненняў; выяўляць агульнае і адметнае, фармуляваць высновы; - <i>выяўляць</i> свае адносіны да вывучаных адкрыццяў і дасягненняў матэрыяльнай і духоўнай культуры, гістарычных асоб, якія гэтак спрыялі	і іх практычнае выкарыстанне» з дапамогай дадатковых крыніц інфармацыі. Зрабіць калаж пра сувязь навукі з практыкай і іх уплыў на змены ў ладзе жыцця людзей або класстар (электронны даведнік, ілюстрацыйны шэраг) выбітных еўрапейскіх навукоўцаў у вобласці фізікі, хіміі, біялогіі, механікі, сродкаў сувязі, машынабудавання, транспарту, кінематографа і іншых галінах навукі і тэхнікі, адлюстраваць іх уплыў на жыццё людзей	або каталог іх твораў, або віртуальную экспазіцыю , прысвечаную іх творчасці; 2) падабраць (у тым ліку з дапамогай інтэрнэту) вершы паэтаў-рамантыкаў, рэалістаў, сімвалістаў, дэкадэнтаў (на выбар) і падрыхтавацца да прачытання ўпадабаных з іх перад аднакласнікамі; 3) міні-праект пра Г. Апалінэра і яго творчасць як выхадца і ўраджэнца Беларусі
10	Мастацкая літаратура. 1. Рамантызм (В. Гюго, Дж. Г. Байран, П. Б. Шэлі, В. Скот, Э. Т. А. Гофман, Г. Гейнэ). 2. Рэалізм (Стэн-	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнне</i> гістарычных паняццяў: <i>рамантызм</i> , <i>рэалізм</i> , <i>дэкаданс</i> ; - <i>імёны</i> культурных дзеячаў Заходняй Еўропы ў другі перыяд Новага часу, вынікі іх дзейнасці; - <i>помнікі</i> літаратуры XIX — пачатку XX ст.;	Варыянт 1. «Літаратурная гасцеўня» або «Літаратурная кавярня». Варыянт 2. Паведамленне вучняў з падрыхтаванымі прэзентацыямі па пытаннях тэмы або віртуальная экспазіцыя , прысвечана	§ 10, зад. 1–5; зад. для калектыўнага праекта. Пачаць запіўняць табліцу «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.».

1	2	3	4	5	6
	даль, А. дэ Бальзак, Ч. Дыкенс, Р. Кіплінг). 3. Дэкаданс		умець: - <i>сінхранізаваць</i> развіццё розных напрамкаў і плыняў у мастацкай літаратуры ў краінах Заходняй Еўропы ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя з'явы, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры заходнееўрапейскай цывілізацыі XIX — пачатку XX ст. на аснове тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў гістарычных дакументаў; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне рамантызму, рэалізму, сімвалізму, дэкадансу па самастойна абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>вызначаць</i> мастацкі стыль па творы; даваць апісанне помнікаў літаратуры на аснове тэксту і ілюстрацыйнага матэрыялу; - <i>даваць ацэнку</i> дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням духоўнай культуры	ная творчасці выбітных прадстаўнікоў рамантызму, рэалізму, дэкадансу. Міні-праект пра Г. Апалінэра і яго творчасць. Варыянт 3. Праект «Французскі, нямецкі, англійскі рамантызм, сімвалізм, рэалізм, дэкаданс у заходнееўрапейскай культуры ў XIX — пачатку XX ст. Агульнае і асаблівае». Праца з дакументамі хрэстаматыі, ілюстрацыйным матэрыялам (партрэты Дж. Байрана, В. Скота, Э. Т. А. Гофмана, Г. Гейнэ, А. дэ Бальзака, Ч. Дыкенса, Ш. Бадлера, А. Рэмбо, П. Верлена, Г. Апалінэра, Р. Кіплінга); праслухоўванне вершаў паэтаў-рамантыкаў, рэалістаў, сімвалістаў, дэкадэнтаў. Выкарыстаць міжпрадметныя сувязі з вучэбнымі прадметамі «Руская літаратура», «Мастацтва»	<i>Індывідуальнае</i> (на выбар): 1) выкарыстоўваючы дадатковыя крыніцы інфармацыі, у тым ліку інтэрнэт, стварыць віртуальную экспазіцыю, прысвечаную творчасці выбітных мастакоў, прадстаўнікоў рамантызму, рэалізму, сімвалізму, імпрэсіянізму і постімпрэсіянізму; 2) стварыць на канале YouTube падборку музычных фрагментаў эпохі

1	2	3	4	5	6
11	Жывапіс, архітэ- ктура, музыка. 1. Рамантызм і рэ- алізм у жывапісе (Ф. Гоя, Э. Дэла- круа, Дж. Ка- нстэбл, Г. Курбэ і Ж. Міле). 2. Імпрэсіянізм і постімпрэсіянізм (А. Рэнуар, К. Манэ, Э. Дэга, В. Ван Гог). 3. Архітэктурна. 4. Музыка	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнні</i> гістарычных паняццяў: <i>рамантызм, рэалізм, імпрэсіянізм, сімвалізм, неакласіцызм, мадэрн;</i> - <i>імёны</i> дзеячаў культуры Заходняй Еўропы ў другі перыяд Новага часу, вынікі іх дзейнасці; - <i>найважнейшыя</i> помнікі мастацтва XIX — пачатку XX ст.; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы знаходжання помнікаў куль- туры і мастацтва, іх стваральнікаў у краінах Заходняй Еўропы XIX — пачатку XX ст.; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы рама- нтызму, імпрэсіянізму, сімвалізму; - <i>характарызаваць</i> мастацкія напра- мкі заходнееўрапейскай цывілізацыі ў XIX — пачатку XX ст., дзеячаў мастацтва, іх творы; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне маста- цкіх напрамкаў па самастойна абра- ных крытэрыях; выяўляць агульнае і адметнае, фармуляваць высновы; - <i>вызначаць</i> мастацкі стыль па апі- санні або выяве карціны, архітэ- ктурнага будынка; даваць апісанне	Варыянт 1. Віртуальная экскурсія (экспазіцыя) па творчасці мастакоў, прадстаўнікоў рамантызму, рэалізму, сімвалізму, імпрэ- сіянізму, постімпрэсіянізму (Ф. Гоя, Э. Дэлакруа, Г. Кур- бэ і Ж. Міле; А. Рэнуар, К. Манэ, Э. Дэга, В. Ван Гог, П. Сезан, П. Гаген, А. Радэн). Праслухоўванне музычных фрагментаў эпохі, пада- браных з дапамогай канала YouTube. Варыянт 2. Праект «Фран- цузскі, нямецкі, англійскі рамантызм, рэалізм, імпрэ- сіянізм у заходнееўрапей- скай культуры ў XIX — пачатку XX ст.: жывапіс, архітэктурна, музыка. Агу- льнае і адметнае». Варыянт 3. Вызначаецца настаўнікам самастойна. Прадоўжыць запаўненне табліцы «Развіццё сусве- тнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.»	§ 11, зад. 1–7. Прадоўжыць за- паўненне табліцы «Развіццё сусве- тнай навукі і ку- льтуры ў XIX — пачатку XX ст.». Стварыць карту музеяў свету (ма- гчыма з дапамогай сэрвісаў вэб 2.0), у якіх захоўваюцца лепшыя творы ма- стакоў вывучанага перыяду: XIX — пачатак XX ст. Паўтарыць § 1–11; падрыхтавацца да ўрока абагульне- ння ведаў па раз- дзеле «Заходняя Еўропа»

1	2	3	4	5	6
			помнікаў культуры на аснове тэксту і ілюстрацыйнага матэрыялу; - <i>даваць ацэнку</i> дзейнасці гістары- чных асоб, дасягненням матэры- яльнай і духоўнай культуры XIX — пачатку XX ст.		
12	Урок абагульне- ння	1	Вучні павінны ведаць: - <i>азначэнні</i> гістарычных паняццяў; даты асноўных гістарычных падзей другога перыяду гісторыі Новага часу; <i>асноўныя</i> працэсы і з'явы, што адбываліся ў вывучаны перыяд; умець: - <i>сінхранізаваць</i> гістарычныя падзеі ў еўрапейскіх краінах; - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вывучаных гістарычных па- дзей; - <i>даваць</i> азначэнні асноўным паняц- цям вывучанага раздзела; - <i>характарызаваць</i> падзеі і з'явы, гі- старычных дзеячаў, помнікі культу- ры, палітычнае і сацыяльна-эканамі- чнае развіццё заходнееўрапейскіх краін у вывучаны перыяд; - <i>вызначаць</i> мастацкі стыль па апі- санні або выяве карціны, архітэ- ктурнага будынка; даваць апісанне помнікаў культуры, ацэнку выву-	Варыянт 1. Самастойная работа па абагульняльных пытаннях і заданнях да раздзела «За- ходняя Еўропа» вучэбнага дапаможніка. Варыянт 2. Абарона праектаў	Паўтарыць § 1–11; падрыхтавацца да кантролю ведаў па раздзеле «Заход- няя Еўропа». <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць: 1) аповеды пра жы- ццё піянераў, рабоў на плантацыях, стар- рацеляў на залатых капальнях, імігра- нтаў, плантатараў; 2) буклет (плакат, калаж) пра рабства ў Амерыцы, «зала- тую ліхаманку», развіццё Поўначы і Поўдня; 3) паведамленне пра становішча ра- боў на аснове пра-

1	2	3	4	5	6
			чаным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры		чытанай кнігі Г. Бічэр-Стоў «Хаціна дзядзькі Тома» (на выбар)
Раздзел II. КРАІНЫ ПАЎНОЧНАЙ І ПАЎДНЁВАЙ АМЕРЫКІ (4 г)					
20	13	ЗША ў першай палове XIX ст. 1. Рост насельніцтва і пашырэнне тэрыторыі ЗША. 2. Асваенне Дзікага Захаду. 3. Поўнач і Поўдзень — два шляхі развіцця. 4. Фермерская і плантацыйная гаспадаркі. 5. Рух за адмену рабства	1 Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі ЗША ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>даты</i> асваення Дзікага Захаду, руху за адмену рабства; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>іміграцыя, канфедэрацыя, дыскрымінацыя</i> ; - <i>імяны</i> Т. Джэферсана, А. Лінкальна, Д. Браўна, вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>сіхранізаваць</i> гістарычныя падзеі ў ЗША і еўрапейскіх дзяржавах у XIX — пачатку XX ст.; - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце ЗША, Поўнач і Поўдзень Амерыкі, месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы фермерскай гаспадаркі, плантацыйнай гаспадаркі, фармуляваць іх азначэнні; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з'явы, гістарычных дзеячаў,	Кантроль ведаў вучняў па раздзеле «Заходняя Еўропа». Варыянт 1. Выкананне вучнямі праверачнай работы. Варыянт 2. Вуснае аптытанне. Работа з картай «Рост тэрыторыі ЗША да 1860-х гг.»: запоўніць табліцу «Рост тэрыторыі ЗША», выкарыстоўваючы тэкст вучэбнага дапаможніка. Паведамленні вучняў пра піянераў, асваенне Дзікага Захаду, «залатую ліхаманку», старацеляў на залатых капальнях, імігрантаў-перасяленцаў і ўвоз у Амерыку «чорнага золата» — рабоў, выцясненне індзейцаў у рэзервацыі і іх змаганне за свае спрадзве-	§ 12, зад. 1—6. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): 1) работа па вызначэнні праблематыкі, пастаноўцы мэт, планаванні этапаў праектаў (даследаванняў) па раздзеле II: - «Канстытуцыя і герб ЗША — нацыянальныя знакі або дзяржаўны запавет?»; - «Асаблівасці прамысловага перавароту ў ЗША»; - «Асоба ў гісторыі: Аўраам Лінкальн (Сімон Балівар)»; - «Становішча карэннага насельніц-

1	2	3	4	5	6
21			палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё ЗША ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне сістэм гаспадарання на Поўначы і Поўдні ЗША па <i>самастойна</i> абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>усталяваць</i> і <i>тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі: <i>адрозненні ў эканамічным развіцці Поўначы і Поўдня ЗША → Грамадзянская вайна ў ЗША</i> на аснове аналізу тэксту, ілюстрацыйнага і дакументальнага матэрыялу; - <i>даваць ацэнку</i> вывучаным гістарычным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб ЗША ў другі перыяд Новага часу	чныя тэрыторыі, пра развіццё Поўначы і Поўдня; запаўненне параўнальнай табліцы «Фермерская і плантацыйная гаспадарка». Работа з дакументамі хрэстаматыі «Г. Бічэр-Стоў пра нявольніцкі барак»; пра суд Лінча. Паведамленні пра рух абаліцыяністаў, пра Т. Джэферсана, Д. Браўна: выказаць свае адносіны да рабства і лінчавання неграў, да асоб Т. Джэферсана, Д. Браўна	тва Лацінскай Амерыкі ў канцы XIX — пачатку XX ст.; - «Загадкавы Уолт Уітмэн — паэт, прарок, летуценнік?»; 2) падрыхтаваць буклет, плакат, калаж пра А. Лінкальна, Р. Э. Лі, У. С. Гранта, Дж. Манро (на выбар); 3) паведамленне пра вайну Поўначы і Поўдня з выкарыстаннем фрагмента к/ф «Знесення ветрам» паводле рамана М. Мітчэл (на выбар). Падрыхтаваць буктрэйлер пра кнігу Г. Бічэр-Стоў «Хаціна дзядзькі Тома»

1	2	3	4	5	6
14	Ператварэнне ЗША ў сусветную дзяржаву. 1. Грамадзянская вайна і яе вынікі. 2. Эканамічнае і палітычнае развіццё ЗША пасля Грамадзянскай вайны. 3. Знешняя палітыка ЗША	1	Вучні павінны ведаць: - падзеі Грамадзянскай вайны ў ЗША і яе даты; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>іміграцыя, канфедэрацыя, дыскрымінацыя</i> ; - <i>імёны</i> А. Лінкальна, У. С. Гранта, Р. Э. Лі, Дж. Манро, вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>сіхранізаваць</i> гістарычныя падзеі ў ЗША і еўрапейскіх дзяржавах у XIX — пачатку XX ст.; - <i>паказаць</i> на гістарычнай карце ЗША, Паўночныя і Паўднёвыя штаты Амерыкі, месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з'явы, гістарычных дзеячаў, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё ЗША, іх знешнюю палітыку ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне сістэмы гаспадарання на Поўначы і Поўдні ЗША па <i>самастойна</i> абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>усталяваць</i> і <i>тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі: <i>адрозненні ў эканамічным развіцці Поўначы</i>	Работа з тэкстам: устанаўленне і тлумачэнне прычынна-выніковай сувязі: <i>адрозненні ў эканамічным развіцці Поўначы і Поўдня ЗША</i> → <i>Грамадзянская вайна ў ЗША</i> на аснове аналізу тэксту, ілюстрацыйнага і дакументальнага матэрыялу. Работа з картай «Грамадзянская вайна ў ЗША»: паказаць асноўныя напрамкі ваенных дзеянняў, буйных ваенных бітваў. Паведамленне пра А. Лінкальна («Урывак з ліста А. Лінкальна», або дакумент хрэстаматыі, або калектыўны праект «Асоба ў гісторыі: Аўраам Лінкальн»), У. С. Гранта, Р. Э. Лі з выкарыстаннем ілюстрацый вучэбнага дапаможніка. Прагляд фрагмента к/ф «Знесены ветрам» паводле рамана М. Мітчэл, адказаць на пытанні, скласці сінквейн.	§ 13, зад. 1—6. Закончыць запавненне табліцы (калі не паспелі на ўроку) «Грамадзянская вайна» па крытэрыях (прычыны, расстаноўка сіл, ваенныя бітвы, вынікі, наступствы, значэнне). <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні (прэзентацыі): 1) пра жыццё і творчасць Г. Лангфэла і Ф. Купера; Г. Бічэр-Стоў; М. Твэна, Б. Гарта, Дж. Лондана, Т. Драйзера; 2) пра амерыканскі жывапіс; архітэктур (на выбар); 3) калектыўны праект «Загадкавы Уолт Уітмэн — паэт, прарок, летуценнік?»;

1	2	3	4	5	6
			<i>і Поўдня ЗША</i> → <i>Грамадзянская вайна ў ЗША</i> → <i>Акт аб гомстэдах</i> → <i>Пракламацыя пра вызваленне рабоў</i> на аснове аналізу тэксту, ілюстрацыйнага і дакументальнага матэрыялу; - <i>даваць ацэнку</i> вывучаным гістарычным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб ЗША ў вывучаны перыяд	Запаўненне табліцы «Грамадзянская вайна» па крытэрыях (прычыны, расстаноўка сіл, ваенныя бітвы, вынікі, наступствы, значэнне). Работа з дакументамі хрэстаматыі: Акт аб гомстэдах, Пракламацыя пра вызваленне рабоў; «Заканчэнне Грамадзянскай вайны», «Ф. Энгельс пра Грамадзянскую вайну ў ЗША». Паведамленне пра Дж. Манро; работа са зместам лозунгаў «Амерыка для амерыканцаў», «Амерыка для ЗША»: адказаць, у чым іх адрозненне. Работа з картай: паказаць напрамкі знешнепалітычнай экспансіі ЗША і захопленыя імі тэрыторыі Кубы, Пуэрта-Рыка і Філіпін	4) скласці электронны даведнік (калаж, кластар) па амерыканскай культуры XIX — пачатку XX ст.
15	Амерыканская літаратура і мастацтва. 1. Амерыканскі ра-	1	Вучні павінны ведаць: - <i>імёны</i> найважнейшых гістарычных і культурных дзеячаў Паўночнай Амерыкі, вынікі іх дзейнасці;	Варыянт 1. Паведамленні (прэзентацыі) вучняў: 1) пра жыццё і творчасць Г. Лангфэла	§ 14, зад. 1—6. Запаўненне табліцы (электроннага даведніка) «Раз-

1	2	3	4	5	6
	мантызм і яго асаблівасці (Г. Лангфэла і Ф. Купера). 2. Амерыканскі рэалізм (Г. Бічэр-Стоў, М. Твэн, Дж. Лондан і інш.). 3. Жывапіс. 4. Архітэктура		умець: - <i>характарызаваць</i> гістарычных дзеячаў і дзеячаў культуры, культурнае развіццё ЗША ў XIX — пачатку XX ст. на аснове тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў гістарычных дакументаў; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне амерыканскага рамантызму і рэалізму па самастойна абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>даваць</i> ацэнку вывучаным гістарычным з’явам, дзейнасці гістарычных асоб і прадстаўнікоў культуры ЗША ў другі перыяд Новага часу	і Ф. Купера, Г. Бічэр-Стоў, М. Твэна, Б. Гарта, Дж. Лондана, Т. Драйзера; 2) пра амерыканскі жывапіс, архітэктуру з выкарыстаннем электроннага ілюстрацыйнага шэрага. Прэзентацыя вынікаў вучэбнага даследавання «Загадкавы Уолт Уітмэн — паэт, прарок, летуценнік?». Варыянт 2. Абарона калектыўнага даследчага праекта. Варыянт 3. Складанне ментальнай карты (кластара) па амерыканскай культуры XIX — пачатку XX ст. і яе выбітных прадстаўніках. Запаўненне табліцы «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.»: унесці даныя пра амерыканскую культуру і яе прадстаўнікоў	віццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.»: унесці даныя пра амерыканскую культуру і яе прадстаўнікоў. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтавацца да прэзентацыі вынікаў вучэбных даследаванняў і міні-праектаў: «Асоба ў гісторыі: Сімон Балівар (М. Ідальга, Х. Марці)» — калектыўны міні-праект; «Становішча карэннага насельніцтва Лацінскай Амерыкі ў канцы XIX — пачатку XX ст.»; «І. Дамейка і яго роля ў гісторыі Чылі»

1	2	3	4	5	6
16	Лацінская Амерыка. 1. Вайна за незалежнасць іспанскіх калоній (1810—1826 гг.) і яе вынікі. 2. Эканамічнае і палітычнае развіццё самастойных лацінаамерыканскіх рэспублік. 3. Рэвалюцыя ў Мексіцы (1910—1917 гг.). 4. Развіццё лацінаамерыканскай культуры	1	Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі краін Паўднёвай Амерыкі — <i>вайна за незалежнасць іспанскіх калоній, рэвалюцыя ў Мексіцы</i> і іх даты; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>іміграцыя, дыскрымінацыя</i> ; - <i>імёны</i> найважнейшых гістарычных дзеячаў, дзеячаў культуры Паўднёвай Амерыкі, вынікі іх дзейнасці; - <i>найважнейшыя</i> дасягненні культуры, навукі і тэхнікі ў краінах Лацінскай Амерыкі ў XIX — пачатку XX ст.; умець: - <i>сіхрызаваць</i> гістарычныя падзеі, якія адбываліся ў ЗША, краінах Лацінскай Амерыкі і еўрапейскіх дзяржавах; - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце дзяржавы Паўднёвай Амерыкі, месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы фермерскай гаспадаркі, плантацыйнай гаспадаркі, нацыянальнай культуры і фармуляваць азначэнні гэтых паняццяў; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з’явы, дзеячаў, помнікі куль-	Прэзентацыя міні-праекта: «Асоба ў гісторыі: Сімон Балівар (М. Ідальга, Х. Марці)». Работа з картай «Утварэнне незалежных дзяржаў у Лацінскай Амерыцы». Выкарыстоўваючы тэкст, ілюстрацыйны матэрыял, скласці разгорнуты план на тэму «Рэвалюцыя ў іспанскіх і партугальскіх калоніях Лацінскай Амерыкі». Параўнаць наступствы войнаў за незалежнасць іспанскіх і англійскіх калоній (<i>у выглядзе табліцы па самастойна абраных крытэрыях</i>). Прэзентацыя вучэбнага даследавання «Становішча карэннага насельніцтва Лацінскай Амерыкі ў канцы XIX — пачатку XX ст.». Складанне плана адказу: «Эканамічнае і палітычнае развіццё самастойных лацінаамерыканскіх рэспублік». Прэзентацыя вучэбнага даследавання: «І. Дамейка і яго роля ў гісторыі Чылі»	§ 15, зад. 1—7. Прадоўжыць запавенне табліцы (электроннага даведніка) «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.»: унесці даныя пра лацінаамерыканскую культуру і яе яркіх прадстаўнікоў. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць міні-праект «1812 г. — вялікі год Расіі?!»; частку калектыўнага міні-праекта «Рускія самадержцы XIX ст. (Аляксандр I, Мікалай I)»

1	2	3	4	5	6
			туры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё краін Паўночнай і Паўднёвай Амерыкі; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне сістэм гаспадарання ў Паўночнай і Паўднёвай Амерыцы па <i>самастойна</i> абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>устанаўліваць і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі: <i>палітыка Іспаніі і Партугаліі ў адносінах да сваіх калоній у Лацінскай Амерыцы</i> → <i>змаганне калоній за незалежнасць</i> ; - <i>даваць ацэнку</i> вивучаным падзеям, дзейнасці асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры краін Лацінскай Амерыкі		
Раздзел III. РАСІЙСКАЯ ДЗЯРЖАВА І СЛАВЯНСКІЯ КРАІНЫ (9 г)					
17	Расія ў першай палове XIX ст. 1. Грамадскі і дзяржаўны лад. 2. Сацыяльна-эканамічнае развіццё. 3. Айчынная вайна 1812 г.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі Расіі ў XIX — пачатку XX ст. і іх даты (<i>Айчынная вайна 1812 г., Крымская вайна</i>); - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>самадзяржаўе, разначынцы, земства, дзекабрысты, заходнікі, славянафілы, народнікі</i> ;	Работа з тэкстам, ілюстрацыямі і картай; магчымы паведамленні ці вучэбныя даследаванні, лэпбукі вучняў пра Айчынную вайну 1812 г. і яе вынікі, Аляксандра I, планы і ўварванне Напалеона ў Расію, пра М. І. Кутузава.	§ 16, зад. 1—5. Запоўніць табліцу «Айчынная вайна 1812 г. і Крымская вайна» (прычыны, пачатак, расстаноўка сіл, ход, вынікі і значэнне).

1	2	3	4	5	6
	4. Унутраная і знешняя палітыка. 5. Крымская вайна і яе вынікі		- <i>імёны Аляксандра I, Аляксандра II, Аляксандра III, Мікалая I</i> і вынікі дзейнасці правіцеляў; умець: - <i>сіхронізаваць</i> гістарычныя падзеі, якія адбываліся ў Расіі, ЗША і еўрапейскіх дзяржавах; - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вивучаных гістарычных падзей; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы самадзяржаўя і <i>пад кіраўніцтвам настаўніка</i> фармуляваць азначэнні паняццяў; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з'явы, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Расіі ў XIX ст.; - <i>устанаўліваць і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж гістарычнымі падзеямі і з'явамі; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне эканамічнага развіцця Расіі ў першай палове XIX ст. і ў другой палове XIX ст. па <i>самастойна</i> абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>даваць ацэнку</i> вивучаным гіста-	Самастойная работа па групах: вивучыць праграмы перабудовы Расіі па шляху канстытуцыйнай манархіі і буржуазных рэформаў — даныя занесці ў табліцу, або скласці кластар , або — гексы . Магчыма паведамленне пра дваранскіх рэвалюцыянераў. Характарыстыка Мікалая I, грамадска-палітычных рухаў падчас яго кіравання; складанне параўнальнай табліцы пра кірункі грамадскай думкі: заходнікі і славянафілы; работа з ілюстрацыямі. Запаўненне табліцы «Унутраная і знешняя палітыка Расіі ў першай палове XIX ст.» або табліцы пра падзеі, што адбыліся ў Расійскай імперыі ў першай палове XIX ст. (гады, падзея, асобы, вынікі). Паведамленне (прэзентацыя) пра Крымскую вайну	<i>Індывідуальнае</i> (на выбар): 1) выкарыстоўваючы дадатковую літаратуру, рэсурсы інтэрнэту, падрыхтаваць паведамленні пра культуру Расіі ў першай палове XIX ст. па кірунках: літаратура, архітэктура, скульптура, выяўленчае мастацтва, музыка і тэатр; 2) падрыхтаваць прэзентацыі (плакаты, лэпбукі) пра выбітных рускіх пісьменнікаў, мастакоў, архітэктараў, скульптараў, кампазітараў першай паловы XIX ст.; 3) стварыць на канале YouTube падборку музычных фрагментаў рускіх кампазітараў

1	2	3	4	5	6
			рычным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб у XIX ст.	і яе вынікі або работа з тэкстам, карцінамі, партрэтамі, карыкатурамі, картамі з выкарыстаннем разнастайных метадаў іх аналізу. Складанне сінквейна пра Крымскую вайну, яе герояў, вынікі	першай паловы XIX ст. Праца па вызначэнні тэматыкі, пастаноўцы мэт, планаванні этапаў міні-праектаў (даследаванняў): «У. А. Жукоўскі — выхавалець Аляксандра II, “цара-вызваліцеля”»; «С. Ю. Вітэ — натхняльнік эканамічнага прагрэсу ў Расіі»
18	Навука і культура Расіі ў першай палове XIX ст. 1. Навука і адукацыя. 2. Літаратура. 3. Архітэктура і скульптура. 4. Выяўленчае мастацтва. 5. Тэатр і музыка	1	Вучні павінны ведаць: - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў, дзеячаў культуры Расіі ў першай палове XIX ст. і вынікі іх дзейнасці; - <i>найважнейшыя</i> дасягненні культуры Расіі ў першай палове XIX ст.; умець: - <i>характарызаваць</i> гістарычныя з'явы, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры Расіі ў першай палове XIX ст. на аснове ілюстрацыйнага матэрыялу; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне выву-	Варыянт 1. «Літаратурна-музычная гасцёўня»; «Арт-кавярня». Варыянт 2. Віртуальная экскурсія ў Трацякоўскую галерэю, Эрмітаж, Рускі музей або віртуальная (рэальная) экскурсія ў Нацыянальны мастацкі музей Беларусі (на выбар настаўніка). Варыянт 3. Прэзентацыі (паведамлен-	§ 17, зад. 1–6. Працягнуць запаўненне табліцы (электроннага даведніка) «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.». <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць частку калекцыўнага міні-праекта «Рускія са-

1	2	3	4	5	6
			чаных гістарычных з'яў, помнікаў гісторыі і культуры па <i>самстойна</i> абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармулёваць высновы; - <i>даваць ацэнку</i> вывучаным гістарычным з'явам, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры Расіі ў першай палове XIX ст.	ні) на развіцці навукі, адукацыі, літаратуры, архітэктуры, скульптуры, выяўленчага мастацтва, музыкі і тэатра ў Расіі ў першай палове XIX ст. Прэзентацыя калажаў, плакатаў, лэпбукаў пра выбітных прадстаўнікоў культуры Расіі першай паловы XIX ст.	мадзержцы XIX ст. (Аляксандр II, Аляксандр III)»
19	Унутраная і знешняя палітыка Расіі ў другой палове XIX ст. 1. Кіраванне Аляксандра II. 2. Адмена прыгоннага права. 3. «Вялікія рэформы», іх вынікі і значэнне. 4. Асноўныя напрамкі знешняй палітыкі. 5. Аляксандр III і контррэформы	1	Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі Расіі ў другой палове XIX ст. і іх даты — <i>адмена прыгоннага права, буржуазныя рэформы XIX ст.</i> ; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>самадзяржаўе, разначыны, зямства, захопнікі, славянафілы, народнікі</i> ; - імёны гістарычных дзеячаў Расіі другой паловы XIX ст. і вынікі іх дзейнасці; - <i>асаблівасці</i> сацыяльна-эканамічнага развіцця Расіі ў другой палове XIX ст.; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вывучаных гістарычных падзей;	Прэзентацыя міні-праектаў «У. А. Жукоўскі — выхавалець Аляксандра II, “цара-вызваліцеля”»; «Рускія самадзержцы: Аляксандр II». Работа з Маніфестам па адмене прыгоннага права (хрэстаматыя) паводле плана: неабходнасць сялянскай рэформы, умовы правядзення, змест Маніфеста, ход правядзення, наступствы, вынікі. Работа з тэкстам вучэбнага дапаможніка: складанне разгорнутага плана або запаўненне табліцы (кластара, ментальнай карты,	§ 18, зад. 1–4. Запоўніць табліцу «Буржуазныя рэформы 1860—1870-х гг.». <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць даведнік (магчыма электронны) пра прадстаўнікоў рускага народніцкага, дэмакратычнага, сацыял-дэмакратычнага рухаў

1	2	3	4	5	6
			- <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы гістарычных паняццяў <i>прыгоннае права, буржуазныя рэформы, контррэформы</i> ; - <i>устаанаўліваць і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі: <i>эканамічнае адставанне Расіі ад заходне-еўрапейскіх краін</i> → <i>пачатак буржуазных рэформаў</i> , фармуляваць высновы	ЛСМ) «Буржуазныя рэформы 1860–1870-х гг.». «Асоба і кіраванне Аляксандра III» — прэзентацыя часткі калекцыўнага міні-праекта з наступным складаннем сінквейна. Знешняя палітыка Расіі вывучаецца з дапамогай карты «Расійская імперыя ў XIX ст.»	
20	Рэвалюцыйны рух і палітыка царызму. 1. Рэвалюцыйнае народніцтва. 2. Забойства Аляксандра II. 3. Зараджэнне рабочага руху. 4. Распаўсюджанне марксізму і ўзнікненне расійскай сацыял-дэмакратыі	1	Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі Расіі ў другой палове XIX ст. і іх даты; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>разначынцы, заходнікі, славянафілы, народнікі, сацыял-дэмакраты</i> ; - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў Расіі другой паловы XIX ст. і вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы гістарычных паняццяў і пад кіраўніцтвам настаўніка фармуляваць азначэнні паняццяў;	Работа з дакументамі: «А. І. Герцэн пра развіццё рэвалюцыйных ідэй у Расіі», «З успамінаў нарадавольца М. А. Марозава пра хаджэнне ў народ», «Патрабаванні рабочых фабрыкі Савы Марозава (студзень 1885 г.)» (тэкст з пазнакамі — ЗУХ). Работа са схемай «Рэвалюцыйнае народніцтва» або запаўненне табліцы «Асноўныя напрамкі рэвалюцыйнага народніцтва». Работа з ілюстрацыяй «Замах на імператара Аляксандра II»: адказаць на пытан-	§ 19, зад. 1–5. Прадоўжыць запыненне электроннага гістарычнага слоўніка або медыязбукі з новымі тэрмінамі — напрамкі народніцтва (прапагандысцкае, бунтарскае, змоўніцкае), радыкалы, лібералы, сацыял-дэмакраты. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): праца па падрыхтоўцы міні-праектаў: «Рускія самадзер-

1	2	3	4	5	6
			- <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з'явы, гістарычных дзеячаў, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Расіі ў другой палове XIX ст.; - <i>устаанаўліваць і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж гістарычнымі падзеямі і з'явамі; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне вывучаных гістарычных падзей і з'яў па <i>самастойна</i> абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>даваць ацэнку</i> гістарычным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб Расіі ў другой палове XIX ст.	ні, выказаць свае адносіны да змагання народнікаў і забойства Аляксандра II. Работа з картай «Пачатак стачачнага руху ў Расіі», ілюстрацыяй «Страйк» С. Іванова. На аснове тэксту, ілюстрацый складзі апавед пра зараджэнне сацыял-дэмакратыі ў Расіі. Рэальная (віртуальная) экскурсія ў дом-музей І з'езда РСДРП у Мінску	жцы ў XIX — пачатку XX ст.»; «С. Ю. Вітэ — натхняльнік эканамічнага прагрэсу ў Расіі». Падрыхтаваць паведамленне (прэзентацыю) «Руска-японская вайна і яе вынікі»
21	Расія на мяжы XIX—XX стст. 1. Эканамічнае развіццё. 2. Змены ў сацыяльнай структуры грамадства. 3. Унутраная і знешняя палітыка Расіі. 4. Руска-японская вайна і яе вынікі	1	Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі Расіі на мяжы XIX—XX стст. і іх даты: <i>руска-японская вайна 1904–1905 гг.</i> ; - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў Расіі на мяжы XIX—XX стст. і вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вывучаных гістарычных падзей;	Работа з картай «Расія ў XIX — пачатку XX ст.»; работа з раней складзенымі сінквейнамі пра імператара Аляксандра III. Прэзентацыя міні-праекта «С. Ю. Вітэ — натхняльнік эканамічнага прагрэсу ў Расіі». Складанне логіка-сэнсавай мадэлі (кластара, схем, фішбоўн, ментальнай карты, гексаў) на аснове	§ 20, зад. 1–3. Складзі апавед (табліцу ваенных дзеянняў у руска-японскай вайне) паводле плана: <i>а) прычыны; б) ход вайны (студзень 1904 г., люты — сакавік 1904 г., красавік 1904 г., 17 ліпеня — 20 снежня</i>

1	2	3	4	5	6
			<p>- <i>характарызаваць</i> палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Расіі на мяжы XIX—XX стст.;</p> <p>- <i>устанаўліваць і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж гістарычнымі падзеямі і з’явам;</p> <p>- <i>ажыццяўляць</i> параўнанне вывучаных гістарычных падзей і з’яў па <i>самастойна</i> абраных крытэрыях; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы;</p> <p>- <i>даваць ацэнку</i> вывучаным гістарычным падзеям і з’явам, дзейнасці гістарычных асоб Расіі на мяжы XIX—XX стст.</p>	<p>работы з дакументам, што характарызуе Мікалая II, дакладам міністра фінансаў С. Ю. Вітэ Мікалаю II (1899 г.), ілюстрацыйным матэрыялам, табліцамі, схемамі, статыстычным матэрыялам па развіцці эканомікі ў канцы XIX — пачатку XX ст.; зменах у сацыяльнай структуры грамадства.</p> <p>Паведамленне (прэзентацыя) вучня па руска-японскай вайне.</p> <p>Работа з ілюстрацыйным матэрыялам (плакаты, карыкатуры часоў руска-японскай вайны «Японская перамога», «Японскі імператар і яго хітрыя дабразычліўцы»), з картай: лакалізаваць месцы, звязаныя з руска-японскай вайной.</p> <p>Работа з дакументамі хрэстаматыі «Жахі руска-японскай вайны вачамі рускага лекара» і «Портсмутскі мірны дагавор (23 жніўня 1905 г.)»</p>	<p>1904 г., люты 1905 г., жнівень 1905 г.); в) <i>вынікі вайны.</i></p> <p><i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць міні-праект:</p> <p>1) «Наш край у гісторыі Расіі XIX стагоддзя»;</p> <p>2) паведамленні пра П. А. Сталыпіна і яго рэформу; пра Лютаўскую буржуазна-дэмакратычную рэвалюцыю</p>

1	2	3	4	5	6
22	<p>Расія ў гады рэвалюцыйных падзей (1905—1917 гг.).</p> <p>1. Рэвалюцыя 1905—1907 гг. і яе вынікі.</p> <p>2. Дзейнасць Дзяржаўнай думы.</p> <p>3. Рэформы П. А. Сталыпіна.</p> <p>4. Лютаўская рэвалюцыя 1917 г. і яе вынікі</p>	1	<p>Вучні павінны ведаць:</p> <p>- <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі Расіі пачатку XX ст. і іх даты: <i>рэвалюцыя 1905—1907 гг., рэформы П. А. Сталыпіна, Лютаўская буржуазная рэвалюцыя 1917 г.;</i></p> <p>- <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>самадзяржаўе, Дзяржаўная дума;</i></p> <p>- <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў Расіі пачатку XX ст. і вынікі іх дзейнасці;</p> <p>умець:</p> <p>- <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вывучаных гістарычных падзей;</p> <p>- <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы гістарычных паняццяў і пад кіраўніцтвам настаўніка фармуляваць азначэнні паняццяў <i>Дзяржаўная дума, буржуазна-дэмакратычная рэвалюцыя;</i></p> <p>- <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з’явы, гістарычных дзеячаў, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Расіі на пачатку XX ст. на аснове тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў гістарычных дакументаў;</p>	<p>Работа з вучэбным тэкстам, дакументальнымі і ілюстрацыйнымі крыніцамі па складанні гекса (ментальнай карты, кластара).</p> <p>Работа з картай: лакалізаваць месцы, дзе адбыліся асноўныя падзеі першай рускай рэвалюцыі 1905—1907 гг.</p> <p>Паведамленне (прэзентацыя) пра П. А. Сталыпіна і яго рэформу; ілюстрацыя «Смерць перасяленца», праца са статыстычнымі данымі: па выніках — складанне табліцы «Сутнасць і вынікі рэформы».</p> <p>На карце лакалізаваць рэгіёны з грамадскім і хутарскім землекарыстаннем, прааналізаваць перасяленчы рух у раёны Сібіры і Далёкага Усходу.</p> <p>Лютаўская буржуазна-дэмакратычная рэвалюцыя — паведамленне пра падзенне самадзяржаўя</p>	<p>§ 21, зад. 1—5.</p> <p><i>Індывідуальнае</i> (на выбар): стварэнне электроннага даведніка (слоўніка, калажа, кластара) выбітных рускіх навукоўцаў, пісьменнікаў, кампазітараў, мастакоў, архітэктараў, мецэнатаў другой паловы XIX — пачатку XX ст.</p> <p>Калектыўны творчы праект «Сярэбраны век» рускай культуры і яго сусветнае значэнне.</p> <p>Міні-праекты:</p> <p>«Рускія мецэнаты другой паловы XIX — пачатку XX ст.»;</p> <p>«П. Траццякоў — заснавальнік Траццякоўскай галерэі»;</p>

1	2	3	4	5	6
			<p>- <i>устанавіваець і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж эканамічным і палітычным крызісам у Расіі і буржуазна-дэмакратычнымі рэвалюцыямі;</p> <p>- <i>ажыццяўляець</i> параўнанне эканамічнага развіцця Расіі ў першай палове XIX ст. і ў другой палове XIX — пачатку XX ст., рэформы 1861 г. і рэформы Сталыпіна, рэвалюцыі 1905—1907 гг. і Лютаўскай буржуазнай рэвалюцыі; выяўляець агульнае і асаблівае, фармулюваець высновы;</p> <p>- <i>даваць ацэнку</i> вывучаным гістарычным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб Расіі ў пачатку XX ст.</p>		«І. Я. Рэпін — летапісец рускай рэчаіснасці»
23	<p>Руская культура ў другой палове XIX — пачатку XX ст.</p> <p>1. Развіццё навукі і асветы.</p> <p>2. Літаратура.</p> <p>3. Музыка.</p> <p>4. Жывапіс.</p> <p>5. «Сярэбраны век» рускай культуры</p>	1	<p>Вучні павінны ведаць:</p> <p>- <i>азначэнне</i> паняцця «<i>сярэбраны век</i>»;</p> <p>- <i>імёны</i> дзеячаў культуры Расіі ў другой палове XIX — пачатку XX ст. і вынікі іх дзейнасці;</p> <p>- <i>найважнейшыя</i> дасягненні культуры, навукі і тэхнікі ў Расіі ў другой палове XIX — пачатку XX ст.;</p> <p>умець:</p> <p>- <i>характарызаваць</i> гістарычных дзея-</p>	<p>Віртуальная экскурсія ў Траццякоўскую галерэю, Рускі музей, Эрмітаж або правядзенне літаратурна-музычнай гасцёўніці арт-квяярні (на выбар настаўніка).</p> <p>Магчыма правядзенне інтэраванага ўрока з такімі прадметамі, як «Руская літаратура», «Мастацтва», або</p>	§ 22, зад. 1—5. Прадоўжыць запавенне табліцы або складанне электроннага даведніка «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.». <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): стварыць

1	2	3	4	5	6
	і яе сусветнае прызнанне		<p>чаў, помнікі культуры Расіі ў другой палове XIX — пачатку XX ст.;</p> <p>- <i>даваць ацэнку</i> вывучаным гістарычным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры Расіі ў другой палове XIX — пачатку XX ст.;</p> <p>- <i>вызначаць</i> значэнне і ўклад рускай культуры ў агульнасусветную</p>	<p>абарона міні-праектаў «Рускія мецэнаты другой паловы XIX — пачатку XX ст.», «П. Траццякоў — заснавальнік Траццякоўскай галерэі», «І. Я. Рэпін — летапісец рускай рэчаіснасці»</p>	<p>каталог помнікаў архітэктуры ў стылі мадэрн у Маскве, Санкт-Пецярбургу, Мінску; падрыхтаваць віртуальную выставу прац Рэпіна, прысвечаных падзеям гісторыі Расіі другой паловы XIX — пачатку XX ст.</p>
24	<p>Барацьба славянскіх народаў за нацыянальную незалежнасць у XIX — пачатку XX ст.</p> <p>1. Славянскія землі ў складзе Прусіі, Аўстрыйскай імперыі, Расіі і Асманскай імперыі.</p> <p>2. Адраджэнне славянскіх нацыянальных культур.</p> <p>3. Руска-турэцкія войны і іх вынікі</p>	1	<p>Вучні павінны ведаць:</p> <p>- <i>найважнейшыя</i> падзеі нацыянальна-вызваленчага руху славянскіх народаў у XIX — пачатку XX ст. і іх даты;</p> <p>- <i>азначэнне</i> паняцця <i>нацыянальна-вызваленчы рух</i>;</p> <p>- <i>імёны</i> <i>Георгі Ракоўскага, Яна Колара, Бедржыха Смятаны, А. Мікевіча, Ф. Шапэна, Васіла Леўскага, Х. Боцева</i> і вынікі іх дзейнасці;</p> <p>умець:</p> <p>- <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вывучаных гістарычных падзей;</p> <p>- <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы</p>	<p>Работа ў групах з дакументамі, ілюстрацыйным матэрыялам, з гістарычнымі картамі «Балканскі паўвостраў у 1877—1908 гг.», «Балканскі паўвостраў у 1912—1913 гг.»: вызначыць, калі і якія дзяржавы атрымалі поўную незалежнасць.</p> <p>Работа з дакументам, што характарызуе адраджэнне славянскіх нацыянальных культур і фарміраванне нацыянальнай самасвядомасці. Руска-турэцкія войны: работа з гістарычнымі</p>	§ 23, зад. 1—5. Унесці ў электронны слоўнік, даведнік (медыязбучка) новыя паняцці па тэме: «Нацыянальна-вызваленчы рух славянскіх народаў», складзі слоўнік (магчыма электронны, калаж, лэпбук, ментальную карту) гістарычных асоб і дзеячаў культуры славянскіх дзяржаў

1	2	3	4	5	6
	для паўднёвых славян. 4. Нацыянальна-вызваленчы рух заходніх славян		нацыянальна-вызваленчага руху; - <i>характарызаваць</i> палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё народаў славянскіх краін; - <i>устапаўліваць і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж становішчам заходніх і паўднёвых славян і ростам нацыянальна-вызваленчага руху; - <i>даваць ацэнку</i> падзеям і дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры народаў славянскіх краін у XIX — пачатку XX ст.	дакументамі, ілюстрацыямі, табліцамі, схемамі, статыстычным матэрыялам, гістарычнай картай, праглед фрагмента к/ф «Турэцкі гамбіт» : класіфікацыя аповед пра ўдзел рускіх войскаў у вызваленні Балгарыі. Параўнаць артыкулы Сан-Стэфанскага мірнага дагавора і Берлінскага трактата, зрабіць выснову пра характар змен у выніку падпісання апошняга	XIX — пачатку XX ст. Прадоўжыць запавенне табліцы (электроннага даведніка) «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.». Падрыхтаваць да ўрока абагульнення ведаў
25	Урок абагульнення	1	Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі Расіі і славянскіх народаў у XIX — пачатку XX ст. і іх даты; - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў, дзеячаў культуры Расіі і славянскіх краін і вынікі іх дзейнасці; - <i>найважнейшыя</i> дасягненні культуры, навукі і тэхнікі ў Расіі і славянскіх краінах у XIX — пачатку XX ст.; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вывучаных гістарычных падзей;	Варыянт 1. Абагульненне па матэрыялах вучэбнага дапаможніка (с. 151—153). Варыянт 2. Настаўнік вызначае самастойна. Варыянт 3. Віртуальная выстава работ І. Я. Рэпіна, якая адлюстроўвае падзеі гісторыі Расіі XIX — пачатку XX ст.	<i>Індывідуальнае</i> (на выбар): выкарыстоўваючы рэсурсы інтэрнэту (у тым ліку сэрвісы вэб 2.0), скласці карту помнікаў на тэрыторыі нашай краіны выбітным дзеячам культуры Расіі XIX — пачатку XX ст. — ураджэнцам або выхадцам з Беларусі.

1	2	3	4	5	6
			- <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з'явы, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Расіі і славянскіх краін у XIX — пачатку XX ст.; - <i>тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі, ажыццяўляць параўнанне вывучаных гістарычных падзей і з'яў; выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>даваць ацэнку</i> вывучаным гістарычным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры Расіі і славянскіх краін у XIX — пачатку XX ст.		Падрыхтаваць да міні-праектаў: «Прычыны хуткай мадэрнізацыі Японіі»; «Джыу-джыцу» як ключ да разумення характару японскага народа»
Раздзел IV. КРАІНЫ АЗІІ І АФРЫКІ (6 г)					
26	Японія. 1. Японія напярэдадні рэвалюцыі 1868 г. 2. Звяржэнне сёгуната Такугава. 3. Рэформы і канстытуцыя. 4. Змены ў ладзе жыцця.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>падзеі рэвалюцыі 1868 г.</i> у Японіі і рэформы 1868—1873 гг.; - <i>азначэнні</i> паняццяў <i>каланіялізм</i> , <i>нацыяналізм</i> , <i>Мэйдзі</i> ; - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў — <i>Муцухіта</i> , <i>Такугава</i> , дзеячаў культуры Японіі XIX — пачатку XX ст. (<i>Рока Такутомі</i>), вынікі іх дзейнасці;	Работа ў групах: класіфікацыя аповед пра звяржэнне сёгуната Такугава, выкарыстоўваючы тэкст, паведамленне, фрагмент к/ф «Сёгун», ілюстрацыі. Даць ацэнку рэвалюцыі 1868 г. паводле плана: <i>пачатак, рухальныя сілы, ход, вынікі і значэнне, наступствы.</i>	§ 24, зад. 1—7. Прадоўжыць запавенне табліцы (электроннага даведніка) «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.». Унесці ў гістарычны слоўнік (даве-

1	2	3	4	5	6
	5. Новыя павевы ў культуры. 6. Знешнепалітычная экспансія		умець: - <i>сінхранізаваць</i> гістарычныя падзеі ў Японіі, іншых краінах Азіі і еўрапейскіх дзяржавах у XIX — пачатку XX ст.; - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце Японію, месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы антыкаланіяльнага руху і <i>пад кіраўніцтвам настаўніка</i> фармуляваць азначэнне гэтага паняцця; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з’явы, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Японіі ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне рэформаў сярэдзіны XIX ст. у Японіі і ў Расіі, эканамічнага і палітычнага развіцця Японіі і Кітая па <i>самастойна</i> абраных крытэрыях, выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>даваць ацэнку</i> гістарычным падзеям і дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры Японіі ў XIX — пачатку XX ст.	Запаўненне табліцы «Рэформы 1868—1873 гг. у Японіі» на аснове гістарычных дакументаў, тэксту і ілюстрацый: рэформа, сутнасць, вынікі і значэнне. Абарона міні-праектаў: «Прычыны хуткай мадэрнізацыі Японіі»; «“Джыу-джыцу” як ключ да разумення характару японскага народа». «Змены ў ладзе жыцця» і «Новыя павевы ў культуры» асвятляюцца праз прэзентацыі, паведамленні настаўніка, вучняў з выкарыстаннем візуальных крыніц на аснове разнастайных метадаў інтэрпрэтацыі і аналізу. Рост нацыяналізму і знешня палітыка — тэкст параграфа і гістарычная карта «Японія ў канцы XIX — пачатку XX ст.». Пачаць запаўненне храналагічнай табліцы падзей, якія адбыліся ў Японіі ў 1853 г., 1868 г., 1868—	днік, медыязбучку) новыя гістарычныя тэрміны па тэме. Закончыць храналагічную табліцу падзей, што адбыліся ў Японіі ў 1853 г., 1868 г., 1868—1873 гг., 1889 г., 1894—1895 гг., 1904—1905 гг.

1	2	3	4	5	6
				1873 г., 1889 г., 1894—1895 г., 1904—1905 г. (закончыць дома)	
27	Кітай. 1. Пранікненне еўрапейцаў у Кітай і «опіумныя» войны. 2. Народныя паўстанні і рэформы. 3. Сунь Ятсен. 4. Рэвалюцыя 1911 г. і звяржэнне манархіі. 5. Развіццё культуры	1	Вучні павінны ведаць: - «опіумныя» войны (1840—1842 гг., 1856—1860 гг.), <i>паўстанне тайпінаў</i> (1850—1864 гг.), <i>вайну з Японіяй</i> (1894—1895 гг.), «сто дзён рэформаў», <i>паўстанне іхэтуаняў</i> (1899—1901 гг.), <i>рэвалюцыя 1911 г.</i> , <i>спыненне кіравання Цынскай дынастыі</i> (12 лютага 1912 г.); - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>каланіялізм</i> , <i>суньятсенізм</i> , <i>нацыяналізм</i> ; - <i>імёны Хун Сюцюаня, Кан Ювэя, імператрыцы Цысі, Сунь Ятсена, Юань Шыкаючы, Хуан Цзунсяня</i> , вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце Кітай, месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы антыкаланіяльнага руху; - <i>характарызаваць</i> палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Кітая ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне паўстанняў тайпінаў і іхэтуаняў у Кітаі,	Разважанне на тэму «Як вы разумееце выраз “абуджэнне Азіі”?». Запаўненне табліцы «Паўстанне і рэвалюцыя ў Кітаі» (<i>крытэрыі: прычыны, нагода, рухальныя сілы, ход, вынікі, значэнне</i>). Робота з картамі: «Кітай у XIX ст.», «Кітай на мяжы XIX—XX стст.». Робота з карыкатурай «Дзальба кітайскага пірага» (інтэрнэт-крыніцы): высветліць, хто і чаму прэтэндаваў на кітайскія тэрыторыі, выказаць здагадку, чым скончыцца гэтая дзальба, зрабіць высновы. Складанне храналагічнай табліцы па падзеях паўстанняў, рэформаў і рэвалюцыі 1911 г. паводле плана: <i>прычыны, пачатак, сутнасць, рухальныя сілы, найбольш буйныя падзеі, вынікі, значэнне</i> .	§ 25, зад. 1—6. Прадоўжыць запаўненне табліцы (электроннага даведніка) «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.». <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні пра развіццё Індыі (з выкарыстаннем сэрвісу вэб 2.0); выкарыстаць лагічныя схемы, прэзентацыі, заданні ЭАР (http://e-vedy.edu.by/). Падрыхтаваць паведамленне: «Лаўрэат Нобелеўскай прэміі Рабіндранат Тагор»

1	2	3	4	5	6
			эканамічнага і палітычнага развіцця Японіі і Кітая, выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>даваць</i> ацэнку падзеям, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры Кітая ў XIX — пачатку XX ст.	Работа з гістарычнымі крыніцамі хрэстаматы — на выбар настаўніка	
28	Індыя. 1. Індыя — англійская калонія. 2. Антыкаланіяльнае паўстанне 1857—1859 гг. 3. Індыйскі нацыянальны кангрэс. 4. Уздым нацыянальна-вызваленчага руху ў пачатку XX ст. 5. Культура	1	Вучні павінны ведаць: - <i>падзеі</i> антыкаланіяльнага паўстання; яго дату — 1857—1859 гг.; стварэнне ІНК (1885 г.), падзеі нацыянальна-вызваленчага руху ў 1904—1911 гг.; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>каланіялізм, нацыяналізм, сіпаі</i> ; - <i>імяны</i> <i>Балгангадхара Тылака, Рабіндраната Тагора</i> , вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>сіхронізаваць</i> гістарычныя падзеі, якія адбываліся ў Індыі, Японіі, Кітаі, еўрапейскіх дзяржавах у XIX — пачатку XX ст.; - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце Індыю, дзяржавы Еўропы і Азіі, месцы вивучаных гістарычных падзей; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыметы	Самастойная работа (па групах) з тэкстам вучэбнага дапаможніка. Пракаментываць разважанні: «Англія прынесла Індыі мір, прагрэс і заходнюю цывілізацыю», «Карэных супярэчнасцей паміж Англіяй і Індыяй не існуе». Сумесная работа па запаўненні табліцы «Антыкаланіяльнае паўстанне 1857—1859 гг.» (<i>крытэрыі: прычыны, нагода, рухальныя сілы, ход, вынікі, значэнне</i>). Параўнаць гісторыю Кітая і Індыі па пытаннях: эканамічнае становішча, палітычнае становішча, рухаючыя сілы вызваленчага	§ 26, зад. 1—8. ЭАР (http://e-vedy.edu.by/). Прадоўжыць запаўненне табліцы (электроннага даведніка) «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.». <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні: «Англа-афганскія войны»; «Рэформы ў Асманскай імперыі»; «Селім III — султан-рэфарматар»; «Султан Абдул-

1	2	3	4	5	6
			антыкаланіяльнага руху і фармуляваць азначэнне гэтага паняцця; - <i>характарызаваць</i> падзеі, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё Індыі ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>ажыццяўляць</i> параўнанне эканамічнага і палітычнага развіцця Японіі, Кітая і Індыі па самастойна абраных крытэрыях, выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>даваць ацэнку</i> вивучаным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры Індыі ў XIX — пачатку XX ст.	змагання, роля ў ім розных пластоў, характар вызваленчага руху, метады змагання, вынікі, значэнне. Складанне храналагічнай табліцы па падзеях антыкаланіяльнага паўстання і нацыянальна-вызваленчага руху ў пачатку XX ст. (закончыць дома). Складанне гексаў, ЛСМ, ментальнай карты ці кластара «Культура Індыі» (развіццё навуковых ведаў, рэлігіі, літаратура, дойлідства, мастацкая культура, значэнне) — на выбар настаўніка	Хамід — «вялікі забойца»; «Младатурэцкая рэвалюцыя — шлях да прагрэсу ці адступленне ад ісламу?»
29	Мусульманскі свет. 1. Пранікненне еўрапейскіх дзяржаў у мусульманскія краіны. 2. Англа-афганскія войны. 3. Нацыянальна-	1	Вучні павінны ведаць: - <i>англа-афганскія войны</i> (1838 г., 1878—1880 гг.); <i>рэформы ў Асманскай імперыі, канстытуцыя 1876 г., армянскія пагромы</i> (1894—1896 гг.) і <i>знішчэнне (генацыд) армянаў 1915 г., Младатурэцкая рэвалюцыя</i> (1908—1913 гг.), <i>Іранская рэвалюцыя</i> (1905—1911 гг.);	Сумесная работа па запаўненні табліцы «Пранікненне еўрапейскіх дзяржаў у мусульманскія краіны» (<i>крытэрыі: прычыны, нагода, ход, вынікі, значэнне</i>). Складанне параўнальнай краіназнаўчай табліцы «Нацыянальна-вызвале-	§ 27, зад. 1—4. Закончыць храналагічную табліцу па падзеях антыкаланіяльнага нацыянальна-вызваленчага руху ў Індыі ў пачатку XX ст.

1	2	3	4	5	6
	вызваленчы рух, рэформы і рэвалюцыі. 4. Новае ў культуры і ладзе жыцця мусульманскіх краін		- <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>каланіялізм, нацыяналізм, «новыя асмань», младатуркі</i> ; - <i>імёны</i> турэцкіх султанаў Селіма III, Абдул-Хаміда, дзеячаў культуры краін мусульманскага свету, вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>паказваць</i> на карце мусульманскія дзяржавы, месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з'явы, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё мусульманскіх краін; - <i>азьвіццяўляць</i> параўнанне падзей і з'яў, выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы; - <i>даваць ацэнку</i> вывучаным гістарычным падзеям і з'явам, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры мусульманскіх краін у XIX — пачатку XX ст.	нчыя рухі, рэформы і рэвалюцыі». Ахарактарызаваць англа-афганскія войны паводле плана: прычыны, нагода, ход, вынікі, значэнне. Складанне кластара або ментальнай карты «Новае ў культуры і ладзе жыцця мусульманскіх краін». Работа з гістарычнымі крыніцамі хрэстаматыі — на выбар настаўніка	<i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні (прэзентацыі): «Вялікае афрыканскае паляванне»; «Англа-бурская вайна». Складзі электронны відэашэраг — <i>Р. А. Каё, Г. Барт, Д. Лівінгстан, Г. М. Стэнлі (на выбар)</i> . ЭАР (http://e-vedy.edu.by/). Падрыхтавацца да абароны міні-праекта: «Дэвід Лівінгстан — даследчык Афрыкі»
30	Тэрытарыяльны падзел Афрыкі ў XIX ст. 1. Пачатак захопу	1	Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі краін Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст., іх даты: <i>Берлінская канферэн-</i>	Работа з тэкстам, ілюстрацыйнымі крыніцамі, гістарычнай картай «Найважнейшыя экспедыцыі	§ 28, зад. 1—5. Закончыць запаўненне табліцы (электроннага да-

1	2	3	4	5	6
	афрыканскіх зямель еўрапейскімі дзяржавамі. 2. Берлінская канферэнцыя (1884—1885 г.). 3. «Вялікае афрыканскае паляванне». 4. Барацьба Эфіопіі супраць еўрапейскай каланізацыі. 5. Англа-бурская вайна		<i>ныця 1884—1885 гг., англа-бурская вайна (1899—1902 гг.), «вялікае афрыканскае паляванне», барацьба Эфіопіі супраць еўрапейскай каланізацыі; бітва пры Адуа 1896 г.</i> ; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>каланіялізм, «вялікае афрыканскае паляванне»</i> ; - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў краін Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст., вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>сінхранізаваць</i> гістарычныя падзеі ў Азіі, Афрыцы і еўрапейскіх дзяржавах у XIX — пачатку XX ст.; - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце дзяржавы Афрыкі, месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з'явы, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё краін Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст.; - <i>азьвіццяўляць</i> параўнанне «вялікага афрыканскага палявання» і вынішчэння індзейцаў у ЗША, англа-бурскай вайны і барацьбы Эфіопіі супраць еўрапейскай каланізацыі, выяўляць агульнае і асаблівае, фармуляваць высновы;	ў Афрыку ў 1800—1873 гг.»; абарона міні-праекта «Дэвід Лівінгстан — даследчык Афрыкі»; прааналізаваць выказванне: «У Заходняй і Усходняй Афрыцы эканамічныя зацікаўленні еўрапейскіх кампаній і краін не з'яўляліся галоўнымі матывамі і не стаялі на першым плане... Забарона рабства, адмова ад гандлю рабынямі, місіянерская дзейнасць сярод афрыканскага народа — вось што было галоўным матывам брытанскага пранікнення ў Заходнюю і Усходнюю Афрыку». Зрабіць выснову на праблеме «Ці заўсёды сустрэча дзвюх цывілізацый — выгада?». Берлінская канферэнцыя і «вялікае афрыканскае паляванне» — паведамленні вучняў або самастойная работа. Складзі дыяграму паводле статыстычных даных.	ведніка) «Развіццё сусветнай навукі і культуры ў XIX — пачатку XX ст.». Паўтарыць § 24—28, падрыхтавацца да ўрока абагульнення ведаў

1	2	3	4	5	6
			- <i>даваць ацэнку</i> Берлінскай канферэнцыі 1884—1885 гг., англа-бурскай вайне, «вялікаму афрыканскаму паляванню», барацьбе Эфіопіі супраць еўрапейскай каланізацыі, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры краін Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст.	Паведамленні па пытаннях: «Вялікае афрыканскае паляванне»; «Англа-бурская вайна». Скласці табліцу найважнейшых падзей вызваленчага змагання народаў Афрыкі; сінквейн	
31	Урок абагульнення	1	Вучні павінны ведаць: - <i>найважнейшыя</i> падзеі гісторыі краін Азіі і Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст., іх даты; - <i>азначэнні</i> паняццяў: <i>каланіялізм, суньятсенізм, нацыяналізм, сіпаі, «новыя асманы»;</i> - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў, дзеячаў культуры Азіі і Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст., вынікі іх дзейнасці; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце дзяржавы Азіі і Афрыкі, месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>характарызаваць</i> падзеі, гістарычных дзеячаў, помнікі культуры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё краін Азіі і Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст.;	Варыянт 1. Тэкставыя і рознаўзроўневыя заданні па гісторыі Новага часу, 9 клас. ЭАР (www.adu.by). Варыянт 2. Работа з тэкстам вучэбнага дапаможніка і заданнямі да ўрока абагульнення (с. 187—189). Варыянт 3. Абарона калектыўных праектаў і даследчых работ	Паўтарыць § 24—28; падрыхтавацца да кантролю ведаў па раздзеле IV. ЭАР (http://e-vedy.adu.by/). <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні пра падзеі Першай сусветнай вайны на тэрыторыі родных для вучняў месцаў; знайсці ў дадатковых крыніцах (у тым ліку інтэрнэце) звесткі пра найбуйнейшых гіс-

1	2	3	4	5	6
			- <i>азыццяўляць</i> параўнанне рэформаў сярэдзіны XIX ст. у Японіі і ў Расіі, паўстання тайпінаў і іхтуаняў у Кітаі, эканамічнага і палітычнага развіцця Японіі і Кітая, фармуляваць высновы; - <i>даваць ацэнку</i> вывучаным падзеям, дзейнасці гістарычных асоб, дасягненням матэрыяльнай і духоўнай культуры краін Азіі і Афрыкі ў XIX — пачатку XX ст.		тарыхных асоб, што адыгралі значную ролю ў Першай сусветнай вайне, унесці іх у даведнік (магчыма электронны). Выкарыстоўваючы YouTube, знайсці і паглядзець у інтэрнэце відэаролікі: «Бітва на Марне»; «Вердэнская мясарубка»; «Бітва на Соме»; «Атака мерцвякоў»; «Брусілаўскі прарыў» і інш. (на выбар)
Раздзел V. ПЕРШАЯ СУСВЕТНАЯ ВАЙНА (2 г)					
32	Пачатак Першай сусветнай вайны. 1. Абвастрэнне міжнародных супярэчнасцей і наспяванне вайны ў Еўропе. 2. Утварэнне Траіс-	1	Вучні павінны ведаць: - <i>храналагічныя рамкі</i> Першай сусветнай вайны (1 жніўня 1914 — 11 лістапада 1918 г.); - <i>асноўныя краіны</i> — удзельніцы вайны, ваенна-палітычныя блокі (<i>Траісты саюз, Антанта</i>); - <i>асноўныя падзеі</i> 1914—1916 гг.	Кантроль ведаў вучняў па раздзеле IV. Варыянт 1. Выкананне вучнямі права-рачнай работы. Варыянт 2. Тэсты і рознаўзроўневыя заданні па раздзеле.	§ 29, зад. 1—4. Прадоўжыць за-паўненне табліцы «Першая сусветная вайна» (год, Заходні, Усходні франты, асноўныя бітвы, вынікі).

1	2	3	4	5	6
	тага саюза і Антанты і планы ваюючых бакоў. 3. Ход ваенных дзеянняў у 1914–1916 гг.		Першай сусветнай вайны і іх даты (<i>бітва на Марне, «вердэнская мясарубка», Брусілаўскі прарыв</i>); - <i>азначэнні паняццяў: маланкавая вайна, пазіцыйная вайна;</i> умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце краіны — удзельніцы Першай сусветнай вайны, месцы найбуйнейшых бітваў; - <i>выкарыстоўваць</i> гістарычную карту пры характарыстыцы ваенных дзеянняў; - <i>характарызаваць</i> ваенныя і палітычныя падзеі на аснове тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў гістарычных дакументаў; - <i>усталяваць і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж ваеннымі і палітычнымі падзеямі Першай сусветнай вайны на аснове аналізу тэксту, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў гістарычных дакументаў; - <i>выкарыстоўваць</i> розныя крыніцы інфармацыі для падрыхтоўкі паведамленняў пра найважнейшыя падзеі Першай сусветнай вайны;	Урок можна правесці, выкарыстоўваючы метадычную распрацоўку на сайце http://www.academy.edu.by/files/prof_obuchenie/Pervaia%20mir%20voina.pdf , гексаганальны метада або «перавернуты» ўрок. Абвастранне супярэчнасцей напярэдадні вайны — паведамленне настаўніка. Ваенна-палітычныя блокі напярэдадні Першай сусветнай вайны — паводле плана: <i>год стварэння, краіны-удзельніцы, мэты.</i> Работа з картай: паказаць ваенна-палітычныя блокі еўрапейскіх дзяржаў напярэдадні Першай сусветнай вайны і вызначыць галоўныя мэты іх удзельнікаў. План «Шліфэна»: мэты, задачы. Пачатак Першай сусветнай вайны паводле плана: <i>прычыны, нагода, удзельнікі, ход ваенных дзеянняў у пачатку вайны.</i>	<i>Індывідуальнае</i> (на выбар, можна па групах): падрыхтаваць паведамленні пра нарастанне палітычнага крызісу ў 1917 г. у ваенных краінах; пра ход ваенных дзеянняў у 1917–1918 гг.; пра ўступленне ў вайну ЗША, пра Брэст-Літоўскі мір і Камп'енскае перамір'е; пра падзеі Першай сусветнай вайны на тэрыторыі родных для вучняў месцаў. Выкарыстоўваючы канал YouTube, знайсці і прагледзець відэаролікі пра завяршальны этап вайны; знайсці ў інтэрнэце ілюстрацыі, карыкатуры, малюнкi

1	2	3	4	5	6
			працаваць з рознымі формамі падачы інфармацыі (тэкст, схема, табліца, дыяграма, карта, фрагмент гістарычнага дакумента і г. д.), здабываць інфармацыю і выкарыстоўваць яе для рашэння вучэбных задач; - <i>абазначыць, сістэматызаваць і класіфікаваць</i> гістарычныя факты, фармуляваць на гэтай аснове высновы; - <i>выяўляць</i> свае адносіны да вайны і гістарычных асоб, што адыгралі ў ёй пэўныя ролі	Работа з гістарычнай або інтэрактыўнай картай «Першая сусветная вайна 1914–1918 гг.» (гл. «Храналайнер» ОСЗ. 3). На схематычным плане Еўропы абазначыць штрыхоўкай галоўныя тэатры ваенных дзеянняў у 1914, 1915 і 1916 гг. Паведамленні (прэзентацыі) вучняў, прагляд відэаролікаў пра ход ваенных дзеянняў у 1914–1916 гг.: адказаць на пытанні. Пачаць запаўненне табліцы «Першая сусветная вайна»	пра Першую сусветную вайну, падрыхтаваць да іх пытанні і заданні (па групах, на выбар). Пачаць стварэнне электроннай карты помнікаў (месяцаў памяці) у краінах Заходняй Еўропы, прысвечаных Першай сусветнай вайне
33	Найважнейшыя палітычныя падзеі і ход ваенных дзеянняў у 1917–1918 гг. 1. Наспяванне палітычнага крызісу ў ваюючых краінах. 2. Уступленне ў вайну ЗША.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>асноўныя</i> падзеі Першай сусветнай вайны і іх даты (<i>уступленне ў вайну ЗША, сепаратны мір Расіі з Германіяй у Брэст-Літоўску, Камп'енскае перамір'е</i>); вынікі; умець: - <i>паказваць</i> на гістарычнай карце краіны — удзельніцы Першай сусветнай вайны, месцы найбуйнейшых бітваў;	Варыянт 1. Урок можна правесці, выкарыстоўваючы метадычную распрацоўку http://www.academy.edu.by/files/prof_obuchenie/Pervaia%20mir%20voina.pdf . Варыянт 2. Арганізаваць вывучэнне дадзенай тэмы з дапамогай гексаганальнага метаду або	§ 30, зад. 1–7. Закончыць табліцу «Першая сусветная вайна 1914–1918 гг.» (год, Заходні, Усходні франты, асноўныя бітвы, вынікі). Падрыхтавацца да ўрока выніковага абагульнен-

1	2	3	4	5	6
	3. Ход ваенных дзеянняў у 1917 г. 4. Заключны перыяд вайны. 5. Асноўныя вынікі Першай сусветнай вайны		- <i>выкарыстоўваць</i> гістарычную карту пры характарыстыцы ваенных дзеянняў; - <i>характарызаваць</i> ваенныя і палітычныя падзеі Першай сусветнай вайны на аснове тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацыйнага матэрыялу і фрагментаў гістарычных дакументаў; - <i>устапаўліваць і тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж ваеннымі і палітычнымі падзеямі Першай сусветнай вайны на аснове аналізу тэксту, медыятэкстаў; - <i>выкарыстоўваць</i> розныя крыніцы інфармацыі для падрыхтоўкі паведамленняў, прэзентацый, электроннай карты помнікаў (месцаў памяці) пра найважнейшыя падзеі Першай сусветнай вайны	ў форме «перавернутага» ўрока. Паведамленні (прэзентацыі) пра нарастанне палітычнага крызісу ў 1917 г. у ваенных краінах; пра ход ваенных дзеянняў у 1917—1918 гг.; пра ўступленне ў вайну ЗША, пра падзеі Першай сусветнай вайны на тэрыторыі родных для вучняў месцаў; пра Брэст-Літоўскі мір і Камп'енскае перамір'е. Работа з медыякрыніцамі (відэаролікі, фота, ілюстрацыі, газеты, карыкатуры, малюнкi, помнікі і інш.) пра завяршальны этап вайны: іх інтэрпрэтацыя і аналіз. Прадоўжыць запаўненне табліцы «Першая сусветная вайна 1914—1918 гг.». Вынікі вайны: «круцёлка», тэст, сінквейн і інш.	ня ведаў вучняў. Закончыць складанне электроннай карты помнікаў (месцаў памяці) у краінах Заходняй Еўропы, прысвечаных Першай сусветнай вайне
34	Выніковае абагульненне	1	Вучні павінны ведаць: - <i>перыядызацыю</i> гісторыі Новага часу;	<u>Варыянт 1.</u> Выкананне вучнямі праверачнай работы.	

1	2	3	4	5	6
			- <i>асноўныя</i> падзеі, з'явы, працэсы, тэндэнцыі палітычнага і сацыяльна-эканамічнага развіцця з пачатку XIX ст. да 1918 г.; - <i>імяны</i> найважнейшых гістарычных дзеячаў і дзеячаў культуры вывучанага перыяду; - <i>змест</i> гістарычных паняццяў сусветнай гісторыі Новага часу; умець: - <i>вызначаць</i> храналагічную паслядоўнасць вывучаных гістарычных падзей, іх працягласць; - <i>суадносіць</i> даты гістарычных падзей з другім перыядам Новага часу; - <i>сіхранізаваць</i> гістарычныя падзеі, якія адбываліся ў розных рэгіёнах і дзяржавах у вывучаны перыяд; - <i>выкарыстоўваць</i> гістарычную карту як адну з крыніц інфармацыі пра гістарычныя падзеі і з'явы; - <i>правільна</i> выкарыстоўваць вывучаныя гістарычныя паняцці; - <i>чытаць</i> фрагменты гістарычных дакументаў, выкарыстоўваць іх пры характарыстыцы вывучаных гістарычных фактаў;	<u>Варыянт 2.</u> Вуснае франтальнае апытанне або абарона праектаў. <u>Варыянт 3.</u> Тэсты і рознаўроўневыя заданні. <u>Варыянт 4.</u> Пытанні і заданні да выніковага абагульнення на с. 204—205 вучэбнага дапаможніка	

1	2	3	4	5	6
			<p>- <i>выкарыстоўваць</i> ілюстрацыі як крыніцу інфармацыі пры характарыстыцы гістарычных падзей, з'яў, асоб;</p> <p>- <i>пад кіраўніцтвам настаўніка</i> абагульняць, сістэматызаваць і класіфікаваць гістарычныя факты, фармуляваць на гэтай аснове высновы;</p> <p>- <i>працаваць</i> з рознымі формамі падачы інфармацыі (тэкст, схема, табліца, дыяграма, карта, фрагмент гістарычнага дакумента і г. д.), здабываць інфармацыю і выкарыстоўваць яе для рашэння вучэбных задач;</p> <p>- <i>выкарыстоўваць</i> розныя крыніцы інфармацыі для падрыхтоўкі паведамленняў пра найважнейшыя падзеі, гістарычных асоб, дасягненні культуры ў XIX — пачатку XX ст.;</p> <p>- <i>ацэньваць</i> вывучаныя гістарычныя падзеі і з'явы, дзейнасць гістарычных асоб, дасягненні культуры ў другі перыяд Новага часу (з апорай на памятку);</p> <p>- <i>ужываць</i> засвоеныя веды і ўменні для:</p> <ul style="list-style-type: none"> • <i>рашэння</i> вучэбных задач; 		

1	2	3	4	5	6
			<ul style="list-style-type: none"> • <i>тлумачэння</i> гістарычнага кантэксту навакольнай рэчаіснасці (пры чытанні мастацкай літаратуры, праглядзе фільмаў, наведванні гістарычных славутасцей і г. д.); • <i>выяўлення</i> сваіх адносін да найбольш значных гістарычных падзей і гістарычных асоб другога перыяду Новага часу 		

ГІСТОРЫЯ БЕЛАРУСІ: канец XVIII — пачатак XX ст.

35 г, у тым ліку 3 г — рэзервовы час

1. Гісторыя Беларусі : канец XVIII — пачатак XX ст. : вучэб. дапам. для 8 кл. устаноў агул. сярэд. адукацыі з беларус. мовай навучання / С. В. Паноў [і інш.] ; пад рэд. У. А. Сосны. — Мінск : Выд. цэнтр БДУ, 2018.
2. История Беларуси : конец XVIII — начало XX в. : учеб. пособие для 8 кл. учреждений общ. сред. образования с рус. яз. обучения / С. В. Панов [и др.] ; под ред. В. А. Сосно. — Минск : Изд. центр БГУ, 2018.
3. Атлас. Гісторыя Беларусі : канец XVIII — пачатак XX ст. 9 клас / А. Г. Каханюўскі, А. М. Лукашэвіч. — Мінск : Белкартаграфія, 2016.

52

№ ўрока і дата правядзення	Тэма і асноўныя пытанні ўрока	Колькасць гадзін	Мэты вывучэння ўрока	Характарыстыка асноўных відаў і спосабаў дзейнасці	Дамашняе заданне
1	2	3	4	5	6
Раздзел I. БЕЛАРУСЬ У КАНЦЫ XVIII — СЯРЭДЗІНЕ XIX ст. (12 г)					
1	Становішча беларускіх зямель у складзе Расійскай імперыі ў канцы XVIII — пачатку XIX ст. 1. Адміністрацыйна-тэрытарыяльнае ўладкаванне беларускіх зя-	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняці:</i> <i>саслоўе, рэкруцкая павіннасць, мяжа яўрэйскай аселасці;</i> - <i>прычыны</i> падзелаў Рэчы Паспалітай і этапы ўваходжання беларускіх зямель у склад Расійскай імперыі;	Работа па вызначэнні праблематыкі, пастаноўцы мэт, планаванні этапаў праекта «Славутасці роднага краю». Работа з вучэбным тэкстам: прывесці гістарычныя факты, якія адлюстроўваюць палітыку расійскіх улад	§ 1, пыт. 2, 4. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): праектная работа: экспазіцыя (магчыма віртуальная) «Славутасці роднага краю»

Працяг

53

1	2	3	4	5	6
	мель у складзе Расійскай імперыі. 2. Саслоўная палітыка расійскага ўрада. 3. Сацыяльна-эканамічныя змены. 4. Абмежавальныя законы ў адносінах да яўрэяў		умець: - <i>назваць</i> новыя з'явы ў жыцці насельніцтва Беларусі, якія з'явіліся ў выніку яе далучэння да Расійскай імперыі; - <i>характарызаваць</i> стан сялянства ў Беларусі пасля ўключэння беларускіх зямель у склад Расійскай імперыі; - <i>вызначаць</i> сацыяльна-эканамічныя змены, якія адбыліся ў развіцці Беларусі пасля яе ўключэння ў склад Расійскай імперыі; асноўныя кірункі палітыкі самадзяржаўя ў Беларусі ў канцы XVIII — сярэдзіне XIX ст.	у адносінах да розных пластоў насельніцтва Беларусі пасля яе далучэння да Расійскай імперыі. Работа з картай: знайсці месца свайго жыхарства ці вучобы; вызначыць назвы губерні і павета, у складзе якіх знаходзіўся найбольш значны населены пункт каля месца, дзе вы зараз жывяце; губернскія гарады, дзе пасяліліся яўрэі. Тлумачэнне прычынна-выніковай сувязі: <i>увядзенне мяжы яўрэйскай аселасці → павелічэнне колькасці яўрэяў у складзе насельніцтва беларускіх гарадоў</i>	
2—3	Беларусь у перыяд Айчынай вайны 1812 г. 1. Сітуацыя ў Беларусі напярэдадні вайны. «План Агінскага». 2. Баявыя дзеянні летам 1812 г. 3. Палітыка французскіх улад і ўзаемаадносін з мясцовым насельніцтвам.	2	Вучні павінны ведаць: - <i>паняці:</i> <i>аўтаномія, «план Агінскага»;</i> - <i>асноўныя</i> падзеі вайны 1812 г. на беларускіх землях: <i>пераправа арміі Напалеона праз Нёман; пераправа французскай арміі праз Бярэзіну, бітва каля в. Студзёнка;</i> умець: - <i>характарызаваць</i> «план	Работа з вучэбным тэкстам: параўнаць адносіны розных пластоў насельніцтва беларускіх губерняў да ваюючых бакоў у перыяд баявых дзеянняў Айчынай вайны 1812 г. Работа з ілюстрацыяй «Адступленне французав у Вільню ў 1812 г.»: ахарактарызаваць стан на-	§ 2—3. <i>Індывідуальнае:</i> падрыхтаваць наведамленні аб дзейнасці філарэтаў, філарэтаў і іншых тайных таварыстваў (на выбар); праектная дзейнасць (да ўрока абагульнення) па

1	2	3	4	5	6
	4. Становішча насельніцтва Беларусі ў час вайны. 5. Выгнанне напалеонаўскай арміі. 6. Вынікі вайны для Беларусі		Агінскага»; - <i>тлумачыць</i> прычыны і вынікі вайны 1812 г.; - <i>вызначаць</i> і характарызаваць адносіны розных груп насельніцтва Беларусі да вайны 1812 г.	палеонаўскіх войскаў. Работа з картай: апісваць ход ваенных дзеянняў і паказваць месцы найбольш значных бітваў; вызначаць на карце: а) месцы размяшчэння расійскіх армій; б) іх плануемую абарончую лінію; в) населеныя пункты, каля якіх вызначаліся ўдзельнікі баявых дзеянняў. Запаўненне параўнальнай табліцы «Адносіны да напалеонаўскіх войскаў з боку розных пластоў насельніцтва Беларусі»	тэмах: «Беларускія рэкруты ў падзеях Айчынай вайны 1812 г.»; «Адлюстраванне падзей Айчынай вайны 1812 г. на тэрыторыі Беларусі ў творчасці беларускіх мастакоў першай паловы XIX ст.». Складзі ўяўнае інтэрв'ю з аўтарам праекта аднаўлення ВКЛ і палаца «Развітанне з Радзімай» Міхалам Клеафасам Агінскім
4–5	Грамадска-палітычны рух у першай палове XIX ст. Змены ў палітыцы расійскага ўрада. 1. Стварэнне і дзейнасць тайных арганізацый у Беларусі: філаматы і філарэты, дэкабрысты	2	Вучні павінны ведаць: - <i>паняці:</i> <i>філаматы, філарэты, «разбор» шляхты, канфіскацыя;</i> умець: - <i>характарызаваць</i> погляды ўдзельнікаў грамадска-палітычнага руху ў Беларусі ў першай трэці XIX ст.	Работа з вучэбным тэкстам: прывесці гістарычныя факты, якія адлюстроўваюць розныя плыні грамадскага руху ў Беларусі ў першай палове XIX ст.; параўнаць палітыку расійскага ўрада ў беларускіх губернях да і пасля паўстання	§ 4–5. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць лэпбуку аб дзейнасці тайных арганізацый у Беларусі

1	2	3	4	5	6
	ты, «Таварыства ваенных сяброў». 2. Прычыны, ход і вынікі паўстання 1830–1831 гг. на беларускіх землях. 3. Палітыка расійскага ўрада ў беларускіх губернях пасля паўстання 1830–1831 гг. 4. Грамадскі рух у 30–40-х гг. XIX ст.		і прычыны іх паражэння; - <i>вызначаць</i> прычыны грамадска-палітычнага руху; - <i>назваць</i> прычыны і вынікі паўстання 1830–1831 гг.; - <i>вызначаць</i> ролю гістарычных асоб у гісторыі беларускага народа	1830–1831 гг. Запоўніць параўнальную табліцу «Грамадска-палітычны рух у Беларусі ў першай трэці XIX ст.». Запоўніць табліцу «Вызваленчы рух» па наступным плане: <i>дата, назва гуртка, удзельнікі, мэты.</i> Работа па стварэнні гекса «Змены ў палітыцы расійскага ўрада». Работа з фота «Валун філарэтаў»: вызначыць, якія падзеі адбываліся каля валуна. Тлумачэнне прычынна-выніковай сувязі: <i>паўстанне 1830–1831 гг. → правядзенне «разбору» шляхты і канфіскацыі яе маёмкасці</i>	
6	Канфесіянальныя адносіны. 1. Становішча канфесій у Беларусі пасля далучэння да Расійскай імперыі. 2. Выгнанне езуітаў і абмежаванне ўплыву	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняціце</i> <i>Полацкі царкоўны сабор;</i> умець: - <i>вызначаць</i> асаблівасці канфесіянальнага становішча ў Беларусі ў канцы XVIII – першай палове XIX ст.;	Работа па складанні ментальнай карты (кластара, гекса): «Канфесіянальныя адносіны». Работа з вучэбным тэкстам: складзі разгорнуты план параграфа; прывесці гістарычныя факты,	§ 6. Складзі характарыстыку канфесіянальнага становішча на беларускіх землях у канцы XVIII – сярэдзіне XIX ст.

1	2	3	4	5	6
	каталіцтва. 3. Скасаванне ўніяцкай царквы		- <i>характарызаваць</i> канфесіянальнае становішча ў Беларусі; - <i>характарызаваць</i> змены ў адносінах афіцыйных улад да прадстаўнікоў розных канфесій	якія адлюстроўваюць канфесіянальную палітыку расійскага ўрада ў адносінах да вернікаў Беларусі ў першай палове XIX ст.; параўнаць канфесіянальнае становішча ў беларускіх губернях у канцы XVIII ст. і сярэдзіне XIX ст. Тлумачэнне прычынна-выніковай сувязі: <i>далучэнне ўніятаў да Рускай праваслаўнай царквы</i> → <i>замацаванне пазіцыі расійскага ўрада ў заходніх губернях</i>	па самастойна вызначаным плане з выкарыстаннем тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацый, урыўкаў гістарычных дакументаў. <i>Індывідуальнае</i> да ўрока абагульнення (на выбар): міні-даследаванне па тэме «Уніяты пасля ўваходжання беларускіх зямель у склад Расійскай імперыі: далучэнне да Рускай праваслаўнай царквы»
7	Сельская гаспадарка і становішча сялян у першай палове XIX ст. 1. Новыя з'явы ў грамадскім жыцці вёскі. 2. Сацыяльна-прававое становішча сялянства. 3. Формы і нормы павіннасцей. Сялянскія выступленні.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці: абшчына, аграрнае пытанне, рэформа П. Д. Кісялёва, інвентарная рэформа;</i> - <i>даты</i> правядзення рэформы дзяржаўнай вёскі і інвентарнай рэформы; умець: - <i>вызначаць</i> сутнасць аграрна-	Работа з вучэбным тэкстам: прывесці гістарычныя факты, якія адлюстроўваюць палітыку царскага ўрада па вырашэнні аграрнага пытання ў 1840—1850-х гг.; параўнаць стан сялянства да і пасля рэформы П. Д. Кісялёва ў дзяржаўнай вёсцы і інвентарнай рэформы.	§ 7, пыт. 6. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленне аб дзейнасці П. Д. Кісялёва. <i>Да ўрока</i> «Наш край»: паведамленне пра слаўтых ураджэнцаў

1	2	3	4	5	6
	4. Рэформа П. Д. Кісялёва ў дзяржаўнай вёсцы. 5. Інвентарная рэформа		га пытання, называць сродкі, якімі вырашалася аграрнае пытанне ў Беларусі ў першай палове XIX ст.; - <i>вызначаць</i> прычыны крызісу феадальна-прыгонніцкай сістэмы; пералічваць факты, якія сведчаць аб павелічэнні падатковага ціску на насельніцтва беларускіх губерняў; - <i>параўноўваць</i> падворны і падушны падаткі; - <i>вызначаць</i> прычыны і вынікі правядзення рэформаў сельскай гаспадаркі; - <i>назваць</i> напрамкі рэформаў; - <i>вызначаць</i> прычыны няўдачы інвентарнай рэформы; - <i>вызначаць</i> ролю гістарычных асоб у гістарычным працэсе	Запоўніць параўнальную табліцу «Рэформы сельскай гаспадаркі Беларусі ў 1840—1850-х гг.». Пабудаваць схему «Павіннасці сялян». Работа па складанні ментальнай карты (кластара, гекса) «Сацыяльна-эканамічны крызіс у Беларусі ў першай палове XIX ст.». Работа з гістарычнымі крыніцамі: дакументы № 11, 13, 14. Тлумачэнне прычынна-выніковай сувязі: <i>нарастанне сялянскіх выступленняў</i> → <i>захады ўрада па вырашэнні аграрнага пытання</i>	вашага краю — дзеячаў першай паловы XIX ст., якія ўнеслі ўклад у развіццё гаспадаркі
8	Прамысловасць, гандаль, гарады і мястэчкі Беларусі ў першай палове XIX ст. 1. Формы прамысловай вытворчасці і пачатак	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці: аграрнае пытанне, гаспадарчая спецыялізацыя, абшчына;</i> умець: - <i>вызначаць</i> прыкметы пра-	Работа з вучэбным тэкстам: прывесці гістарычныя факты, якія адлюстроўваюць асаблівасці развіцця прамысловасці ў Беларусі ў першай палове XIX ст.;	§ 8; пыт. 1, 3. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні (лэпбукі) аб жыцці і дзейнасці дзяя-

1	2	3	4	5	6
58	<p>прамысловага перавароту.</p> <p>2. Развіццё шляхоў зносіні і гандлю. Роля кірмашоў.</p> <p>3. Гарады і мястэчкі Беларусі</p>		<p>мысловага перавароту ў Беларусі;</p> <p>- <i>характарызаваць</i> стан прамысловасці Беларусі ў першай палове XIX ст.;</p> <p>- <i>тлумачыць</i> прычыны прамысловай рэвалюцыі ў Беларусі;</p> <p>- з дапамогай карты <i>характарызаваць</i> развіццё прамысловасці і гандлю ў Беларусі ў першай палове XIX ст., вызначаць важнасць правядзення кірмашоў для развіцця гандлю</p>	<p>параўнаць прамысловы пераварот у краінах Заходняй Еўропы і на тэрыторыі Беларусі. План параўнання скласці самастойна.</p> <p>Работа з гістарычнымі крыніцамі: дакумент № 15.</p> <p>Работа з ілюстрацыяй «Мінск у 30-я гады XIX ст.»: вызначыць, якая частка горада на ёй адлюстравана: цэнтр ці ўскраіна, пацвердзіць сваю думку фактамі з вучэбнага матэрыялу.</p> <p>Работа з картай (атлас, с. 5–6): вызначыць пры дапамозе карты найбольш значныя цэнтры прамысловай вытворчасці; вызначыць: спецыялізацыю; рэкі, якія злучалі каналы; шляхі зносіні; тавары, якія вывозіліся з Беларусі і ўвозіліся ў Беларусь у першай палове XIX ст.; важнасць правядзення кірмашоў для развіцця гандлю.</p> <p>Пабудаваць схему «Развіццё прамысловасці Беларусі ў першай палове XIX ст.»</p>	<p>чаў культуры і навукі;</p> <p>ліст ад уласнага імя аб развіцці шляхоў зносіні на беларускіх землях у першай палове XIX ст.</p> <p><i>Да ўрока</i> «Наш край»: падрыхтаваць паведамленне (прэзентацыю, плакат) пра гаспадарку, паўсядзённае жыццё і побыт жыхароў вашага краю ў першай палове XIX ст.</p> <p><i>Прыкладныя тэмы:</i> «Гісторыя з'яўлення бульбы на Беларусі»; «Каналы на тэрыторыі Беларусі: гісторыя і сучаснасць»; «Насельніцтва беларускіх гарадоў»; «Як выглядаў беларускі горад у першай палове XIX ст.»</p>

1	2	3	4	5	6	
59	<p>Адукацыя і навука ў першай палове XIX ст.</p> <p>1. Змены ў сістэме адукацыі. Тыпы школ.</p> <p>2. Вышэйшыя навучальныя ўстановы.</p> <p>3. Станаўленне навучальных ведаў пра Беларусь і беларускі народ. П. Шпілеўскі, Я. Чачот, К. і Я. Тышкевічы</p>	1	<p>Вучні павінны ведаць:</p> <p>- <i>паняцці:</i> <i>ланкастарская школа, беларусазнаўства;</i></p> <p>- <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў, дзеячаў культуры Беларусі ў канцы XVIII — сярэдзіне XIX ст., вынікі іх дзейнасці (П. Шпілеўскі, К. і Я. Тышкевічы, С. Манюшка);</p> <p>умець:</p> <p>- <i>вызначаць</i> характар змен у сістэме адукацыі;</p> <p>- <i>характарызаваць</i> сутнасць беларусазнаўства; ролю гістарычных асоб і дзеячаў культуры ў фарміраванні культурна-гістарычнай спадчыны беларускага народа;</p> <p>- <i>характарызаваць</i> культурнае развіццё беларускіх зямель у канцы XVIII — сярэдзіне XIX ст. па самастойна вызначаным плане з выкарыстаннем тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацый, урыўкаў з гістарычных дакументаў</p>	<p>Работа з картай: вызначыць тыпы навучальных устаноў, якія існавалі ў Беларусі.</p> <p>Работа з вучэбным тэкстам: падрыхтаваць разгорнуты план параграфу для характарыстыкі культурнага развіцця беларускіх зямель у канцы XVIII — сярэдзіне XIX ст.</p> <p>Работа па складанні ментальнай карты (кластара, гекса) «Адукацыя і навука ў першай палове XIX ст.».</p> <p>Запоўніць табліцу «Дасягненні ў развіцці навукі і культуры Беларусі ў першай палове XIX ст.».</p> <p>Тлумачэнне прычынна-выніковай сувязі: <i>паўстанне 1830—1831 гг. → выкарыстанне ў адукацыі прынцыпу «праваслаўе, самадзяржаўе, народнасць».</i></p> <p>Скласці пытанні да ўяўнага інтэрв'ю з заснавальнікамі музеязнаўства братамі Тышкевічамі.</p> <p>Работа з гістарычнымі крыніцамі: дакумент № 17</p>	§ 9.	<p>Скласці характарыстыку культурнага развіцця беларускіх зямель у канцы XVIII — сярэдзіне XIX ст. па плане з выкарыстаннем тэксту вучэбнага дапаможніка, ілюстрацый, урыўкаў гістарычных дакументаў.</p> <p><i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленне пра навучанне ў ланкастарскай школе ў Гомелі ці ў Горыгорацкай земляробчай школе.</p> <p><i>Да ўрока</i> «Наш край»: падрыхтаваць даведнік (магчыма электронны) аб народных святах вашага краю</p>

1	2	3	4	5	6
10	Літаратура і мастацтва. Рамантызм. А. Міцкевіч, У. Сыракомля. 1. Станаўленне новай беларускай мовы і літаратуры: Я. Баршчэўскі, В. Дунін-Марцінкевіч. 2. Развіццё мастацтва: Я. Дамель, В. Ваньковіч, С. Манюшка. 3. Архітэктура	1	Вучні павінны ведаць: - <i>імёны</i> гістарычных дзеячаў, дзеячаў культуры Беларусі ў канцы XVIII – сярэдзіне XIX ст., вынікі іх дзейнасці (<i>А. Міцкевіч, У. Сыракомля, Я. Баршчэўскі, В. Дунін-Марцінкевіч, І. Аляшкевіч, Я. Дамель, В. Ваньковіч, С. Манюшка</i>); умець: - <i>вызначаць</i> гістарычныя падзеі і іх удзельнікаў, якія знайшлі адлюстраванне ў творчасці дзеячаў літаратуры і жывапісу	Работа з ілюстрацыяй «Міцкевіч на скале Аюдаг»: знайсці праявы рамантызму ў карціне. Работа з помнікам: скласці дыялог паміж С. Манюшкам і В. Дунін-Марцінкевічам. Працягваць работу па запыненні табліцы «Дасягненні ў развіцці навукі і культуры Беларусі ў першай палове XIX ст.»	§ 10; пыт. 5, 6; паўтарыць § 1–9. <i>Індывідуальнае да абагульнення</i> (на выбар): віртуальная выстава (віртуальны плакат) «Мастацтва Беларусі першай паловы XIX ст.»; лэпбук пра адзін з мясцовых помнікаў архітэктуры, звязаны з гістарычнымі падзеямі першай паловы XIX ст.
11	Абагульненне па раздзеле I	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці</i> па вывучаемым раздзеле: <i>мяжа ўйрэйскай аселасці, рэкруцкая павінанасць, айтаномія, «разбор» шляхты;</i>	<u>Варыянт 1.</u> Праверачная работа па раздзеле I. <u>Варыянт 2.</u> Работа з матэрыялам § 11.	

1	2	3	4	5	6
			- <i>даты</i> правядзення рэформ у сельскай гаспадарцы, з'яўлення першых фабрык, адмены дзеяння Статута ВКЛ, Полацкага царкоўнага сабору; умець: - <i>вызначаць</i> асноўныя вынікі далучэння беларускіх зямель да Расійскай імперыі; - <i>аб'ядноўваць</i> паняцці ў групы па прапануемых крытэрыях; - <i>знаходзіць і тлумачыць</i> ключавыя словы ў вытрымках з гістарычных дакументаў; - <i>тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі, праводзіць параўнанне, доказы розных аспектаў гістарычных з'яў; - <i>вызначаць</i> гістарычныя з'явы пры рашэнні задач; - <i>вызначаць</i> ролю гістарычных асоб і дзеячаў культуры ў фарміраванні культурна-гістарычнай спадчыны беларускага народа;	<u>Варыянт 3.</u> Віктарына (гульня) «Беларусь у канцы XVIII – сярэдзіне XIX ст.». <u>Варыянт 4.</u> Прэзентацыя праектаў, паведамленняў	

1	2	3	4	5	6
			- <i>рыхтаваць</i> даклады (паведамленні) і выступаць з імі пры абмеркаванні гістарычных падзей у час правядзення вучэбнай дыскусіі		
12	Наш край у канцы XVIII – сярэдзіне XIX ст.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>асноўныя</i> падзеі «мясцовай» гісторыі ў канцы XVIII – сярэдзіне XIX ст.; умець: - <i>вызначаць</i> асноўныя падзеі «мясцовай» гісторыі ў канцы XVIII – сярэдзіне XIX ст., якія зафіксаваны як у пісьмовых крыніцах, так і ў вуснай традыцыі; - <i>паказаць</i> адлюстраванне агульнагістарычных працэсаў у канцы XVIII – сярэдзіне XIX ст. у «мясцовай» гісторыі; - <i>абгрунтаваць</i> уласнае меркаванне; - <i>выкарыстоўваць</i> метады вучнёўскага даследавання пры вызначэнні яго праблематыкі, мэтапалаганні, зборы і апрацоўцы матэрыялаў, прадстаўленні вынікаў;	Выступленні вучняў з паведамленнямі пра славетных ураджэнцаў вашага краю – дзеячаў першай паловы XIX ст., якія ўнеслі ўклад у развіццё гаспадаркі, мастацтва, навукі, адукацыі. Абарона экскурсійных маршрутаў па помніках архітэктуры, звязаных з гістарычнымі падзеямі першай паловы XIX ст. Абарона праектаў «Славу-тасці роднага краю»	

1	2	3	4	5	6
			- <i>рыхтаваць</i> прэзентацыі паведамленняў, рэфератаў, праектаў аб гістарычных працэсах (падзеях) і асобах		
Раздзел II. БЕЛАРУСЬ У ДРУГОЙ ПАЛОВЕ XIX – ПАЧАТКУ XX ст. (19 г)					
13	Адмена прыгоннага права. 1. Падрыхтоўка сялянскай рэформы. 2. Абвяшчэнне і ўмовы вызвалення памешчыцкіх сялян. 3. Ажыццяўленне сялянскай рэформы. 4. Вынікі і значэнне рэформы 1861 г.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>прычыны</i> скасавання прыгоннага права; - <i>мерапрыемствы</i> па ажыццяўленні рэформы; умець: - <i>вызначаць</i> асаблівасці правядзення сялянскай рэформы 1861 г. у беларускіх губернях; - <i>вызначаць</i> умовы вызвалення памешчыцкіх сялян; - <i>апісваць</i> працэс правядзення рэформы; - <i>характарызаваць</i> вынікі аграрнай рэформы 1861 г.	Работа з гістарычнымі крыніцамі: дакументы № 21, 23. Работа з ілюстрацыяй «Вызваленне сялян (чытанне Маніфеста)»: якія настроі імкнуўся перадаць аўтар карціны? Работа з вучэбным тэкстам. Работа па складанні ментальнай карты (кластара, гекса) «Прычыны скасавання прыгоннага права». Работа па складанні табліцы «Вынікі аграрнай рэформы 1861 г.»	§ 13, пыт. 2, 3, 4
14	Паўстанне 1863–1864 г. 1. Прычыны і характар паўстання. «Чырвоныя» і «белыя». 2. К. Каліноўскі. «Мужыцкая праўда». 3. Пачатак і ход паўстання, яго падаўленне.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці:</i> « <i>Мужыцкая праўда</i> », « <i>Лісты з-пад шыбеніцы</i> »; - <i>сутнасць</i> ідэалогіі заходне-русізму як асновы палітыкі самадзяржаў у Беларусі ў апошняй трэці XIX ст.;	Работа з вучэбным тэкстам: ахарактарызаваць ідэю, якіх прытрымліваўся К. Каліноўскі; вызначыць прычыны і характар паўстання з апорай на тэкст вучэбнага дапаможніка.	§ 14; пыт. 4–6. Складзі гістарычны календар (стужку часу, магчыма ілюстраваную) падзей паўстання 1863–1864 гг. <i>Індывідуальнае</i> (на

1	2	3	4	5	6
	4. Уплыў паўстання 1863–1864 гг. на ўмовы вызвалення сялян беларускіх губерняў		- <i>погляды</i> прадстаўнікоў рэвалюцыйна-дэмакратычнай плыні ў паўстанні; умець: - <i>вызначаць</i> рэвалюцыйна-дэмакратычны характар поглядаў К. Каліноўскага і яго паплечнікаў; - <i>вызначаць</i> прычыны і характар паўстання; - <i>характарызаваць</i> палітычныя групы ў паўстанні 1863–1864 гг.; - <i>характарызаваць</i> асобу і погляды К. Каліноўскага	Работа на складанні параўнальнай табліцы «Палітычныя групы ў паўстанні 1863–1864 гг.». Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакументы № 25, 26): аналіз вытрымак з «Лістоў з-пад шыбеніцы». Работа з ілюстрацыяй «К. Каліноўскі»: вызначыць, да якога саслоўя належаў К. Каліноўскі, па выяве яго дакументальнага фотаздымка, зробленага ў 1862 г.; «На этапе»: вызначыць дэталі карціны, якія адпавядаюць яе назве. Работа з матэрыялам культурна-гістарычнага асяроддзя	выбар): правесці даследаванне «Кастусь Каліноўскі як носьбіт ідэі сацыяльнай справядлівасці і барацьбіт за сялянскую долю і волю»
15	Урадавая палітыка ў Беларусі ў апошняй трэці XIX ст. 1. Сітуацыя ў беларускіх губернях пасля паўстання 1863–1864 гг. 2. Асаблівасці правядзення буржуазных рэформаў у Беларусі.	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцце</i> заходнерусізм; умець: - <i>вызначаць</i> асаблівасці палітыкі самадзяржаўя ў Беларусі ў апошняй трэці XIX ст.; - <i>характарызаваць</i> асаблівасці палітыкі самадзяржаўя	Работа з вучэбным тэкстам: скласці пытанні да тэксту параграфа. Работа на складанні ментальнай карты (кластара, гекса) «Урадавая палітыка ў Беларусі ў апошняй трэці XIX ст.»; складанне сінквейна па тэме ўрока.	§ 15, пыт. 1–5

1	2	3	4	5	6
	3. Мерапрыемствы расійскіх улад па нацыянальна-рэлігійным пытанні. 4. Заходнерусізм		ў Беларусі ў апошняй трэці XIX ст.; <i>вызначаць</i> прычынна-выніковыя сувязі паміж паўстаннем 1863–1864 гг. і зменамі ва ўмовах вызвалення сялян; - <i>вызначаць</i> асаблівасці буржуазных рэформаў у Беларусі; - <i>вызначаць</i> асноўныя накірункі палітыкі расійскага ўрада ў нацыянальна-рэлігійным пытанні; - <i>характарызаваць</i> паняцце «заходнерусізм» з апорай на дакументальны матэрыял	Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакумент № 27)	
16	Развіццё капіталістычных адносін у вёсцы пасля адмены прыгоннага права. 1. Рост буржуазнага землеўладання ў Беларусі. 2. Становішча сялян. 3. Пераход да прадпрымальніцкай гаспадаркі. 4. Спецыялізацыя сельскай гаспадаркі	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцце</i> «прускі» шлях развіцця капіталізму ў сельскай гаспадарцы; умець: - <i>характарызаваць</i> развіццё капіталістычных адносін у сельскай гаспадарцы; - <i>вызначаць</i> феадальныя і капіталістычныя рысы ў развіцці сельскай гаспадаркі Беларусі пасля сялянскай рэформы 1861 г.	Работа з вучэбным тэкстам. Работа на складанні ментальнай карты або разгорнутага плана «Развіццё капіталістычных адносін у вёсцы пасля адмены прыгоннага права». Работа па вызначэнні прычынна-выніковых сувязяў паміж гістарычнымі з'явамі: <i>продаж на рынках Заходняй Еўропы танныага і якаснага збожжя з Амерыкі → скара-</i>	§ 16, пыт. 2. Скласці параўнальную табліцу «Феадальныя і капіталістычныя рысы ў развіцці сельскай гаспадаркі Беларусі пасля сялянскай рэформы 1861 г.»

1	2	3	4	5	6
				<i>чэнне пасяўных плошчаў у Беларусі пад збожжавыя культуры → пераарыентацыя сельскай гаспадаркі Беларусі на малочна-мясную жывёлагадоўлю</i>	
17–18	Прамысловае развіццё і стан гарадоў у 1860-я гг. — пачатку XX ст. 1. Станаўленне фабрычнай вытворчасці. 2. Асаблівасці прамысловага перавароту ў Беларусі. 3. Спецыялізацыя прамысловасці. 4. Рост гарадоў. 5. Змены ў складзе гарадскога насельніцтва. Гарадская рэформа. 6. Будаўніцтва чыгунак. 7. Развіццё ўнутранага і знешняга гандлю	2	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці: прамысловы пераварот, фабрыка, пралетарыят;</i> - <i>прычыны размяшчэння большасці фабрык і заводаў пераважна ў мястэчках і маёнках;</i> - <i>працэс станаўлення фабрычнай вытворчасці;</i> умець: - <i>вызначаць прыкметы развіцця капіталістычных адносін у прамысловасці Беларусі ў 1860-х гг. — пачатку XX ст.;</i> - <i>характарызаваць развіццё капіталістычных адносін у прамысловасці;</i> - <i>характарызаваць асаблівасці прамысловага перавароту і сацыяльнай структуры насельніцтва гарадоў у Беларусі;</i>	Работа з вучэбным тэкстам. Работа па складанні ментальнай карты (гекса, схемы) «Асаблівасці прамысловага перавароту ў Беларусі». Работа з фота «Мінская конка, зробленая ў 1915 г.» з выявай этыкеткі прадукцыі Добрушскай папяровай фабрыкі. Вызначыць умовы, неабходныя для паступовага станаўлення капіталізму ў прамысловасці Беларусі ў другой палове XIX — пачатку XX ст. Свой адказ пацвердзіць з дапамогай канкрэтных гістарычных фактаў. Вызначэнне прычынна-выніковых сувязяў паміж будаўніцтвам чыгункі на тэрыторыі Беларусі і раз-	§ 17–18, пыт. 5–6. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць лэпбук аб першым трамваі ў Віцебску, Мінскай концы. <i>Да ўрока</i> «Наш край»: падрыхтаваць гістарычны каталог прамысловых прадпрыемстваў, пабудаваных у другой палове XIX — пачатку XX ст.

1	2	3	4	5	6
			- <i>вызначаць асаблівасці правядзення буржуазных рэформаў у Беларусі; ролю чыгункі і банкаў у развіцці эканомікі Беларусі</i>	віцём унутранага і знешняга гандлю. Складанне графіка , які адлюстроўвае аб'ёмы вытворчасці розных тыпаў прамысловых прадпрыемстваў. Работа з картай: лакалізаваць рэгіёны спецыялізацыі прамысловасці ў Беларусі і месцы размяшчэння найбуйнейшых прамысловых прадпрыемстваў на тэрыторыі Беларусі. Вызначыць назвы пабудаваных на тэрыторыі Беларусі чыгунак, ахарактарызаваць іх ролю ў росце гарадоў, прааналізаваць выніковасць іх будаўніцтва	
19	Фарміраванне палітычных партый і рухаў. 1. Рэвалюцыйныя народнікі. 2. Група «Гоман» і ўзнікненне беларускай нацыянальнай ідэі. 3. Агульнарасійскія і нацыянальныя сацы-	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці: нацыя, «Гоман», беларуская нацыянальная ідэя, Беларуская сацыялістычная грамада (БСГ), нацыянальнае пытанне;</i> умець: - <i>вызначаць кірункі грамадскага руху і змест праг-</i>	Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакументы № 29, 30, 31). Работа з ілюстрацыяй «Пасяджанне дэлегатаў з'езда РСДРП»: скласці тэзісны план паведамлення аб падзеі. Работа па запаўненні табліцы «Палітычныя партыі	§ 19, пыт. 1, 7. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): правесці даследаванне на тэму «Роля беларускіх студэнтаў-гоманаўцаў у абгрунтаванні самастойнасці і сама-

1	2	3	4	5	6
	ял-дэмакратычныя арганізацыі ў Беларусі. 4. Расійская сацыял-дэмакратычная рабочая партыя (РСДРП). 5. Утварэнне і праграмныя патрабаванні Беларускай сацыялістычнай грамады		рамных патрабаванняў; сутнасць беларускай нацыянальнай ідэі; асаблівасці грамадска-палітычнай барацьбы ў Беларусі ў другой палове XIX — пачатку XX ст.; - <i>параўноўваць</i> падыходы студэнтаў-гоманаўцаў і прадстаўнікоў БСГ да дзяржаўнасці Беларусі; - <i>тлумачыць</i> прычыны грамадска-палітычнай барацьбы ў другой палове XIX — пачатку XX ст.; - <i>характарызаваць</i> праграмныя патрабаванні палітычных партый у Беларусі	ў Беларусі» (год заснавання, назва партыі, мэты і задачы праграмы). Работа з вучэбным тэкстам: запоўніць у шпытку параўнальную табліцу «Народніцкі і сацыял-дэмакратычны рух»	бытнасці беларускай нацыі»
20–21	Грамадска-палітычнае становішча ў Беларусі ва ўмовах першай расійскай рэвалюцыі. 1. Прычыны, пачатак і ход рэвалюцыі. 2. Выступленні рабочых і сялян. Маніфест 17 кастрычніка і яго наступствы для Беларусі.	2	Вучні павінны ведаць: - <i>паняці:</i> « <i>Курлоўскі расстрэл</i> », <i>нацыяналізацыя</i> ; - <i>напрамкі</i> ў рэвалюцыйным руху, палітычныя лагеры напярэдадні і ў час рэвалюцыі 1905–1907 гг. у Беларусі; умець: - <i>вызначаць</i> пазіцыі розных палітычных партый і арганізацый па аграрным і нацыянальным пытаннях	Работа з вучэбным тэкстам. Складанне табліцы «Патрабаванні палітычных партый і арганізацый у Беларусі ў гады рэвалюцыі 1905–1907 гг.». Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакумент № 33). Работа з ілюстрацыямі: «Першамайская дэманстрацыя 1905 г. каля будынка Мінскай турмы»; «Судовае пасяджэнне па справе Я. Коласа».	§ 20–21, пыт. 2, 3. Складанне каляндар асноўных падзей (стужку часу) рэвалюцыі 1905–1907 гг. у Беларусі

1	2	3	4	5	6
	3. Дзейнасць палітычных партый і рухаў. 4. Дэпутаты ад беларускіх губерняў у Дзяржаўнай думе. 5. Беларускі нацыянальны рух. 6. Палітыка самадзяржаўя пасля паражэння рэвалюцыі 1905–1907 гг.		у рэвалюцыі 1905–1907 гг.; - <i>тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі асноўных падзей, якія адбыліся ў 1905–1907 гг.; - <i>вызначаць</i> гістарычнае значэнне Маніфеста 17 кастрычніка, рэвалюцыі 1905–1907 гг.; - <i>параўноўваць</i> мэты і метады барацьбы прыхільнікаў асноўных напрамкаў народніцтва і сацыял-дэмакратыі, параўноўваць погляды прадстаўнікоў розных палітычных напрамкаў па аграрным і нацыянальным пытаннях; - <i>ацэньваць</i> прычыны паражэння і вынікі рэвалюцыі ў Беларусі	Работа з картай: з апорай на картасхему ў атласе лакалізаваць месцы, дзе адбыліся асноўныя гістарычныя падзеі, звязаныя з ходам рэвалюцыі 1905–1907 гг. у Беларусі	
22	Стальпінскія рэформы ў Беларусі. 1. Прычыны і мэты аграрнай рэформы. 2. Разбурэнне сялянскай абшчыны. Распаўсюджванне хутарскай	1	Вучні павінны ведаць: - <i>пытанні:</i> <i>водруб, хутар, земствы, «амерыканскі» шлях развіцця капіталізму ў сельскай гаспадарцы</i> ; - <i>даты:</i> пачатку стальпінскай аграрнай рэформы; увядзен-	Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакументы № 35, 36). Работа з картай з апорай на карту ў вучэбным дапаможніку ці атласе: лакалізаваць рэгіёны, дзе пераважала абшчыннае ці хутарскае зем-	§ 22, пыт. 7–8. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): правесці даследаванне на тэму «Развіццё капіталізму ў сельскай гаспадарцы»

1	2	3	4	5	6
	сістэмы землекарыстання. 3. Перасяленне сялян у азіяцкую частку Расіі. 4. Працоўная эміграцыя. Увядзенне земстваў. 5. Вынікі рэформаў для Беларусі		ня выбарных земстваў у Віцебскай, Магілёўскай, Мінскай губернях; мерапрыемствы аграрнай рэформы; умець: - <i>вызначаць</i> , якім чынам сталыпінская аграрная рэформа садзейнічала развіццю капіталізму ў сельскай гаспадарцы Беларусі; - <i>тлумачыць</i> прычыны правядзення аграрнай і земскай рэформаў; - <i>параўноўваць</i> рэформу 1861 г. і сталыпінскую рэформу, «прускі» і «амерыканскі» шляхі развіцця капіталізму ў сельскай гаспадарцы Беларусі; - <i>вызначаць</i> узаемасувязі паміж палітычнымі і эканамічнымі мэтамі аграрнай рэформы; - <i>даказваць</i> , што сталыпінскія рэформы садзейнічалі становленню буржуазнага грамадства ў Беларусі; - <i>сінхранізаваць</i> гістарычныя падзеі, якія адбываліся	лекарыстанне, і аналізаваць аграрнай рэформы праз вызначэнне долі сялянскіх гаспадарак, якія ў 1907–1916 гг. выйшлі з абшчын і перасяліліся на хутары і водрубны. Работа з вучэбным тэкстам. Складанне параўнальнай табліцы «Сялянская рэформа 1861 г. і сталыпінская аграрная рэформа». Складанне ментальнай карты «Аграрная рэформа»	Беларусі: «амерыканскі» ці «прускі» шлях?». <i>Да ўрока</i> «Наш край»: падрыхтаваць паведамленне праслаўтых ураджэнцаў вашага краю — дзеячаў другой паловы XIX — пачатку XX ст., якія ўнеслі ўклад у развіццё гаспадаркі

1	2	3	4	5	6
			ў другой палове XIX — пачатку XX ст. на тэрыторыі Беларусі, у Еўропе		
23	Умовы і асаблівасці фарміравання беларускай нацыі. 1. Этнічная тэрыторыя. 2. Нацыянальны склад насельніцтва Беларусі. 3. Асаблівасці сацыяльнай структуры беларускага этнасу. 4. Развіццё беларускай літаратурнай мовы. 5. Нацыянальная самасвядомасць. 6. Роля газеты «Наша ніва» ў развіцці нацыянальнага руху і культуры Беларусі. 7. Афармленне беларускай нацыянальнай ідэі	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці:</i> « <i>тутэйшыя</i> », <i>нацыянальная самасвядомасць</i> ; - <i>прыкметы</i> нацыі, сутнасць беларускай нацыянальнай ідэі; умець: - <i>характарызаваць</i> асаблівасці фарміравання беларускай нацыі і яе нацыянальнай ідэі; - <i>вылучаць</i> асноўныя прыкметы гістарычных паняццяў (пад кіраўніцтвам настаўніка) і фармуляваць азначэнні гістарычных паняццяў: «нацыянальнае пытанне», «нацыянальная самасвядомасць»; - <i>характарызаваць</i> прыкметы і асаблівасці фарміравання беларускай нацыі; - <i>тлумачыць</i> прычынавыніковыя сувязі паміж ідэяй студэнтаў-гоманаўцаў і поглядамі прыхільнікаў	Работа з вучэбным тэкстам: даць новыя назвы пунктам параграфа, растлумачыць, чым гэта выклікана. Работа па складанні сінквейна «Роля “Нашай нівы” ў развіцці культуры Беларусі». Работа з картай з апорай на карту ў атласе: вызначыць асаблівасці нацыянальнага складу насельніцтва Беларусі. Работа са статыстычнымі данымі: з дапамогай кругавой дыяграмы адлюстроўваць нацыянальны склад насельніцтва Беларусі; вызначыць, чаму другой па колькасці групай з’яўляліся прадстаўнікі яўрэйскай нацыянальнасці. Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакумент № 38). Работа па раскрыцці прычынна-выніковай сувязі паміж складаннем агульнасці гаспадарчага жыцця і сама-	§ 23, пыт. 3, 6. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): складзі даведнік аб гістарычных асобах і дзеячах культуры, якія ўнеслі ўклад у распрацоўку беларускай нацыянальнай ідэі; правесці даследаванне на тэму «Дзеячы “Нашай нівы” як барацьбіты за абуджэнне нацыянальнай самасвядомасці беларусаў»

1	2	3	4	5	6
			БСГ у ходзе фарміравання беларускай нацыянальнай ідэі; - <i>даказваць</i> , што ў другой палове XIX — пачатку XX ст. адбываўся працэс фарміравання беларускай нацыі	ўсведамленнем беларусамі сваёй этнічнай агульнасці	
72	24 Адукацыя і навукa. 1. Школьная рэформа. 2. Развіццё адукацыі. 3. Навуковыя даследаванні аб мове, этнаграфіі беларусаў, гісторыі Беларусі	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцце беларусазнаўства</i> ; - <i>тыпы ўстаноў пачатковай і сярэдняй адукацыі</i> , прозвішчы прадстаўнікоў беларусазнаўства, беларускай літаратуры, жывапісу і іх навуковыя, творчыя дасягненні; умець: - <i>вызначаць</i> змест запавету дзеячаў беларускай літаратуры, якія жылі на мяжы XIX—XX стст., нам — беларусам XXI ст.; - <i>вызначаць</i> асаблівасці сістэмы адукацыі ў Беларусі і змест навуковых даследаванняў пра беларусаў;	Работа з вучэбным тэкстам: параўнаць царкоўна-напрыходскія школы і народныя вучылішчы, класічныя і рэальныя гімназіі. План параўнання скласці самастойна. Аформіць параўнанне ў выглядзе табліцы. Работа па запаўненні табліцы «Дасягненні ў развіцці навукі і культуры Беларусі ў другой палове XIX — пачатку XX ст.». Работа з ілюстрацыяй «Вуснае лічэнне». Работа з картай: лакалізаваць рэгіёны, дзе рассяліліся беларусы; параўнаць колькасць устаноў адукацыі, якія існавалі ў Беларусі да 1900 г.	§ 24, пыт 5, 6. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): складанне даведніка (магчыма электроннага) «Дасягненні ў развіцці навукі і культуры Беларусі ў другой палове XIX — пачатку XX ст.». Складанне пытанняў для ўмоўнага інтэрв'ю з дзеячам навукі (на выбар). <i>Да ўрока</i> «Наш край» (на выбар): падрыхтаваць паведамленне пра

1	2	3	4	5	6
			- <i>характарызаваць</i> стан адукацыі і навукі ў 1860-я гг. — пачатку XX ст.; - <i>вызначаць</i> змены ў галіне навукі і адукацыі; - <i>параўноўваць</i> царкоўна-напрыходскія школы і народныя вучылішчы, класічныя і рэальныя гімназіі; - <i>ацэньваць</i> практычную значнасць вынаходніцтваў Я. Наркевіча-Ёдкі	і па стане на 1915 г. Зрабіць выснову з праведзенага параўнання. Даказаць з дапамогай дадзенай карты, што ў пачатку XX ст. існавала беларуская нацыя. Самастойная праца па вылучэнні характару і асноўных напрамкаў навуковых даследаванняў. Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакументы № 39, 40, 41, 42)	навучанне ў царкоўна-напрыходскай школе ці мужчынскай або жаночай гімназіі або пра славетных ураджэнцаў вашага краю — дзеячаў другой паловы XIX ст., якія зрабілі вынаходніцтвы, што садзейнічалі развіццю культуры і асветы
73	25 Літаратура і тэатр. 1. Развіццё беларускай літаратуры. 2. Станаўленне беларускага прафесійнага тэатра	1	Вучні павінны ведаць: - <i>перыяд</i> дзейнасці першага нацыянальнага прафесійнага тэатра пад кіраўніцтвам І. Буйніцкага; умець: - <i>тлумачыць</i> прычыны з'яўлення і змест духоўнага запавету Ф. Багушэвіча беларускаму народу; - <i>вызначаць</i> змест запавету дзеячаў беларускай літаратуры, якія жылі на мяжы XIX—XX стст., нам — беларусам XXI ст.;	Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакументы № 45, 46). Работа з выявай помніка: пры дапамозе сродкаў сеткі інтэрнэт знайсці інфармацыю аб месцах знаходжання помнікаў дзеячам культуры гэтага перыяду. Параўнаць помнікі аднаму дзеячу. Вызначыць найбольш верагодныя асаблівасці. Работа з вучэбным тэкстам: складанне табліцы «Дасягненні ў развіцці навукі і культуры Беларусі ў другой	§ 25, пыт. 1, 2, 3. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): падрыхтаваць паведамленні (буклеты, лэпбукі) аб дзейнасці К. Аляхімовіча, Ю. Пэна, І. Рэпіна, М. Шагала, Н. Орды; стварыць электронную карту і размясціць на ёй помнікі дзеячам культуры з фота-

1	2	3	4	5	6
			- <i>вызначаць</i> патрыятычныя матывы ў творчасці прадстаўнікоў беларускай літаратуры; - <i>вызначаць</i> ролю літаратурных твораў у фарміраванні нацыянальнай самасвядомасці беларусаў	палове XIX — пачатку XX ст.» (працяг). Складанне пытанняў да ўмоўнага інтэрв'ю з адным з прадстаўнікоў беларускай літаратуры	здымкамі і кароткім апісаннем помніка (пры дапамозе сэрвісаў вэб 2.0)
26	Жывапіс і архітэктура. 1. Жывапіс. 2. Развіццё архітэктуры і горадабудаўніцтва	1	Вучні павінны ведаць: - <i>дасягненні</i> культуры на тэрыторыі Беларусі ў другой палове XIX — пачатку XX ст.; умець: - <i>вызначаць</i> гістарычныя сюжэты ў творчасці прадстаўнікоў беларускага мастацтва; - <i>прыводзіць</i> прыклады пабудов, узведзеных у розных архітэктурных стылях; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя матывы ў мастацтве Беларусі	Работа з вучэбным тэкстам. Складанне табліцы «Мастацкія стылі ў помніках архітэктуры Беларусі». Складанне пытанняў да ўмоўнага інтэрв'ю з Напалеонам Ордам. Работа з ілюстрацыяй да параграфа: вызначыць асаблівасці архітэктурных пабудов. Работа з картай: вызначыць месцы, дзе знаходзяцца помнікі архітэктуры гэтага перыяду. Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакументы № 47, 48, 49, 50)	§ 26, пыт. 4, 5. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): стварыць віртуальныя каталог архітэктуры Беларусі другой паловы XIX — пачатку XX ст.; падрыхтаваць віртуальную выставу карцін мастакоў, дзе адлюстраваны гістарычныя падзеі; прырода Беларусі і г. д.; правесці даследаванне на тэму «Гістарычнае мінулае беларускіх зямель

74

1	2	3	4	5	6
					у творчасці беларускіх мастакоў»
27	Падзеі Першай сусветнай вайны на беларускіх землях. 1. Пачатак вайны. Баявыя дзеянні на тэрыторыі Беларусі. 2. Ураджэнцы Беларусі — героі Першай сусветнай вайны. 3. Акупацыя заходняй часткі Беларусі. 4. Палітыка германскіх акупацыйных улад на акупіраванай тэрыторыі. 5. Становішча насельніцтва. Беларускі нацыянальны рух	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці: мабілізацыя, «Свяціцкія прарыў», акупацыя;</i> - <i>даты</i> гістарычных падзей, звязаных з пачаткам вайны, увядзеннем ваеннага становішча і ходам ваенных дзеянняў на тэрыторыі Беларусі падчас Першай сусветнай вайны; умець: - <i>вызначаць</i> становішча беларускага насельніцтва і пазіцыю прадстаўнікоў беларускага нацыянальнага руху ва ўмовах германскай акупацыйнай палітыкі; - <i>характарызаваць</i> германскі акупацыйны рэжым у Заходняй Беларусі; - <i>тлумачыць</i> прычыны ўрапатрыятычных настрояў часткі беларускага грамадства ў пачатку вайны і расчаравання ў 1915 г.; - <i>тлумачыць</i> узаемасувязь паміж германскай акупа-	Работа з вучэбным тэкстам. Складанне ментальнай карты «Палітыка германскіх улад на акупіраванай тэрыторыі». Работа па параўнанні адносінаў да вайны розных палітычных партый і газеты «Наша ніва» (крытэрыі для параўнання складзі ў парах). Работа па стварэнні табліцы «Праекты ўтварэння беларускай дзяржаўнасці». Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакумент № 51). Работа з ілюстрацыяй: ахарактарызаваць становішча насельніцтва Беларусі з апорай на фотаздымкі бежанцаў і іх лагера ў Слуцку, якія адносяцца да 1915 г. Работа з картай «Беларусь у гады Першай сусветнай вайны»: ахарактарызаваць становішча беларускага народа ў перыяд вайны; вызначыць асноўныя ваенныя аперацыі, даты іх правядзення	§ 27, пыт. 2–4. <i>Індывідуальнае</i> (на выбар): стварыць календар падзей

75

1	2	3	4	5	6
			цыйнай палітыкай і спробамі стварэння беларускай дзяржавы; - <i>характарызаваць</i> асабліваасці фарміравання беларускай нацыі і яе нацыянальнай ідэі		
28	Падзеі Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г. у Беларусі. Абвастранне палітычнай сітуацыі ў Беларусі вясной — летам 1917 г. 1. Заняпад сельскай гаспадаркі. Мілітарызацыя прамысловасці. 2. Звяржэнне самадзяржаўя. Фарміраванне Саветаў і буржуазных органаў улады. 3. Дзейнасць палітычных партый і арганізацый. 4. Нарастанне супярэчнасцей у грамадстве	1	Вучні павінны ведаць: - <i>паняцці: мілітарызацыя, двоеўладдзе;</i> - <i>даты:</i> звязаныя з ходам Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г., з'ездаў беларускіх нацыянальных арганізацый; умець: - <i>характарызаваць</i> эканамічнае і палітычнае становішча ў Беларусі ва ўмовах Першай сусветнай вайны і Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г.; - <i>тлумачыць</i> прычыны і характар Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г.; - <i>параўноўваць</i> шляхі вырашэння аграрнага і нацыянальнага пытанняў асноўнымі палітычнымі партыямі	Работа з вучэбным тэкстам: складанне разгорнутага плана параграфа з вызначэннем новых назваў пунктаў. Работа ў групах па вызначэнні асабліваасцей эканамічнага (I група) і палітычнага (II група) становішча ў Беларусі ва ўмовах Першай сусветнай вайны і Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г. Работа з гістарычнымі крыніцамі (дакументы № 52, 54). Работа з картай «Лютаўская рэвалюцыя ў Беларусі»: пералічыць асноўныя падзеі Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г. у Беларусі — скласці стужку часу або каляндар падзей;	§ 28, пыт. 1–5. Стварэнне ментальнай карты «Лютаўская рэвалюцыя 1917 г. у Беларусі»

1	2	3	4	5	6
			ў Беларусі ў час Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г.	вызначыць, чаму заходняя частка Беларусі не была закрэпана рэвалюцыйнымі падзеямі. З апорай на картасхему ў вучэбным дапаможніку ці ў атласе лакалізаваць месцы, дзе адбыліся асноўныя гістарычныя падзеі, звязаныя з ходам Лютаўскай рэвалюцыі 1917 г. у Беларусі	
29–30	Абагульненне па раздзеле II	2	Вучні павінны ўмець: - <i>сінхранізаваць</i> гістарычныя падзеі, якія адбываліся ў другой палове XIX — пачатку XX ст. на тэрыторыі Беларусі, у Еўропе; - <i>пад кіраўніцтвам настаўніка</i> вылучаць асноўныя прыкметы гістарычных паняццяў, на гэтай падставе фармуляваць азначэнні гістарычных паняццяў (<i>аўтанамісты, заходнерусізм, нацыянальнае пытанне, нацыянальная самасвядомасць</i>);	Варыянт 1. Праверачная работа па раздзеле II. Варыянт 2. Работа з матэрыялам вучэбнага дапаможніка § 29. Варыянт 3. Прэзентацыя праектаў, па ведамленняў	§ 29, зад. 1, 2

1	2	3	4	5	6
			- <i>паказваць</i> на гістарычнай карце месцы вывучаных гістарычных падзей; - <i>характарызаваць</i> гістарычныя падзеі і з'явы, гістарычных асоб, помнікі культуры, палітычнае і сацыяльна-эканамічнае развіццё беларускіх зямель		
31–32	Наш край у другой палове XIX – пачатку XX ст.	2	Вучні павінны ўмець: - <i>абгрунтаваць</i> уласнае меркаванне; - <i>выкарыстоўваць</i> метады вучнёўскага даследавання пры вызначэнні яго праблематыкі, мэтапалаганні, зборы і апрацоўцы матэрыялаў, прадстаўленні вынікаў; - <i>рыхтаваць</i> прэзентацыі паведамленняў, рэфератаў, праектаў аб гістарычных працэсах (падзеях) і асобах	Варыянт 1. Правядзенне экскурсіі ў школьны, краязнаўчы музей, па гістарычных месцах. Варыянт 2. Работа з заданнямі да ўрока «Наш край» § 30–31. Варыянт 3. Запоўніць табліцу «Мой (край, вобласць, раён, горад, вёска) у другой палове XIX – пачатку XX ст. (ваенна-палітычныя падзеі, сацыяльна-эканамічныя працэсы, культурнае жыццё, вядомыя людзі)»	§ 30–31. Запоўніць табліцу «Гістарычныя працэсы і падзеі, якія сведчылі аб паступовым пераходзе ад феадальнага да буржуазнага грамадства ў Беларусі ў XIX – пачатку XX ст.»

1	2	3	4	5	6
33–34	Выніковае абагульненне	2	Вучні павінны ўмець: - <i>даваць</i> вызначэнне вузлавых паняццяў; - <i>вызначаць</i> вынікі фарміравання буржуазнага грамадства ў Беларусі на пачатак XX ст.; - <i>тлумачыць</i> прычынна-выніковыя сувязі, праводзіць параўнанне, доказы розных аспектаў гістарычных з'яў; - <i>вызначаць</i> падзеі, прычыны гістарычных праблем пры рашэнні гістарычных задач; - <i>вызначаць</i> ролю гістарычных асоб і дзеячаў культуры ў развіцці ідэі народнай дзяржавы, нацыянальнай самасвядомасці беларусаў, нацыянальнай ідэі; - <i>рыхтаваць</i> тэарэтычны даклад і выступаць з ім на вучнёўскай канферэнцыі	Варыянт 1. Стварэнне абагульняючай табліцы «Беларусь у другой палове XIX – пачатку XX ст.» Варыянт 2. Праца па пытаннях і заданнях вучэбнага дапаможніка. Варыянт 3. Вучнёўская канферэнцыя	

Змест

<i>Прадмова</i>	3
Сусветная гісторыя Новага часу: XIX – пачатак XX ст.	4
Гісторыя Беларусі: канец XVIII – пачатак XX ст.	52